

**ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΚΓ΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα:

Δημόσιες Προμήθειες:
Παρουσίαση όλων των εξελίξεων στην ελληνική εθνική νομοθεσία-
Η προοπτική εναρμόνισής της με το νέο κοινοτικό δίκαιο

Επιβλέπων: κος Βασίλειος Συμεωνίδης

Σπουδάστρια: Δήμητρα Ατζάμπου

ΑΘΗΝΑ – 2015

Ευχαριστίες

Στο πλαίσιο ολοκλήρωσης της φοίτησης στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, οι σπουδαστές της ΚΓ΄ Εκπαιδευτικής Σειράς, κλήθηκαν να εκπονήσουν την τελική τους εργασία.

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται τις εξελίξεις στον τομέα των δημοσίων προμηθειών, ο οποίος αποτέλεσε πεδίο ενδιαφέροντος για τη γράφουσα κατά τη διάρκεια της Πρακτικής της Εκπαίδευσης στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών του αυτοτελούς τότε Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, με εκπαιδευτή τον προϊστάμενο της εν λόγω οργανικής μονάδας κύριο Βασίλειο Συμεωνίδη.

Η επιθυμία για περαιτέρω εμβάθυνση στο προαναφερθέν πεδίο καθώς και για επανάληψη της εξαιρετικής συνεργασίας της με τον τότε εκπαιδευτή της, οδήγησαν τη γράφουσα στην επιλογή της ανά χείρας εργασίας.

Ως εκ τούτου, οι πλέον εγκάρδιες ευχαριστίες αποδίδονται εκ νέου στον επιβλέποντα πλέον της παρούσης, κύριο Βασίλειο Συμεωνίδη, για τη συνολική του συμβολή στην εκπόνηση της εν λόγω εργασίας και κυρίως για την καταλυτική του καθοδήγηση, την αδιάλειπτη ενασχόληση και τον αστείρευτο και άκρως μεταδοτικό του ενθουσιασμό.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα πρέπει επίσης να αποδοθούν στα στελέχη του Cedefop και συγκεκριμένα στους:

- κύριο Λάζαρο Τοσουνίδη, Σύμβουλο Διευθυντή και στέλεχος Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης,
- κύριο Γεώργιο Παρασκευαΐδη, Προϊστάμενο Τομέα Οικονομικών και Προμηθειών,
- κυρία Δήμητρα Ελευθερούδη, διοικητικό στέλεχος Τομέα Προμηθειών

για την άψογη συνεργασία, την άμεση ανταπόκρισή τους καθώς και την παροχή χρήσιμου υλικού για τις ανάγκες της παρούσης εργασίας.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό να εντοπίσει και αξιολογήσει την αντίδραση του εθνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων στις μεταβολές που επέφερε ο Ν. 4281/2014, με τον οποίο εισάγονται ενιαίοι πλέον κανόνες αναφορικά με κάθε είδους προμήθεια. Η συνεισφορά της αφορά κυρίως στην ανίχνευση του συνόλου των επικείμενων αλλαγών στις οποίες η χώρα μας οφείλει να έχει εναρμονιστεί νομοθετικά έως τον Απρίλιο του 2016, καθώς θα αρχίσει να ισχύει ένα ενοποιημένο, ολοκληρωμένο και απλουστευμένο νομοθετικό πλαίσιο (πρωτογενής και δευτερογενής νομοθεσία) για τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς των νέων συναφών οδηγιών της Ε.Ε. (2014/23, 2014/24, 2014/25). Για το σκοπό αυτό διενεργείται ανασκόπηση του τρέχοντος νομοθετικού πλαισίου σχετικά με το σύστημα των δημοσίων συμβάσεων στην Ελλάδα, αλλά και βέλτιστων πρακτικών (περίπτωση Cedefop).

Λέξεις – κλειδιά: δημόσιες συμβάσεις, Ν. 4281/2014, οδηγίες Ε.Ε. (2014/23, 2014/24, 2014/25), Cedefop.

Abstract

This paper intends to find and evaluate the impact of 4281/2014 law, unifying all kinds of procurement procedures, on national system of procurement. Its contribution lies in the tracking of all imminent changes our country must comply with until April 2016, as a simplified legislative framework (both protogenic and derivative legislation) concerning procurement and concession contracts, including the transfer of the new relevant E.U. Directives (2014/23, 2014/24, 2014/25), shall enter into force. For this purpose the current legislation about procurement in Greece is being reviewed as well as best practices (Cedefop case).

Key – words: procurement, 4281/2014 law, E.U. Directives (2014/23, 2014/24, 2014/25), Cedefop.

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή	7
Αποσαφήνιση όρων.....	9
Μέρος Α΄: Περιγραφή προγενέστερης κατάστασης – Παθογένειες του ελληνικού συστήματος Δημοσίων Προμηθειών.....	12
Ενότητα 1: Είδη διαγωνιστικών διαδικασιών.....	12
Ενότητα 2: Παρουσίαση Κανονισμού Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.).....	15
2.1: Η δομή των προκηρύξεων (άρθρο 2 Κ.Π.Δ.).....	15
2.2: Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 3 Κ.Π.Δ.).....	16
2.3: Κανόνες δημοσιότητας (άρθρο 4 Κ.Π.Δ.).....	16
2.4: Κριτήρια επιλογής, προσόντα και δικαιολογητικά συμμετοχής και κατακύρωσης (άρθρο 6 Κ.Π.Δ.).....	20
2.5: Κριτήρια επιλογής και αξιολόγησης προμηθευτών (άρθρα 8 και 8α Κ.Π.Δ.).....	21
2.6: Προθεσμίες διαγωνισμών (άρθρο 10 Κ.Π.Δ.).....	22
2.7: Προσφορές (άρθρα 11-14 Κ.Π.Δ.).....	22
2.8: Διοικητικές προσφυγές (άρθρο 15 Κ.Π.Δ.).....	24
2.9: Αποσφράγιση των προσφορών και ανακοίνωση τιμών (άρθρο 19 Κ.Π.Δ.).....	24
2.10: Κριτήρια ανάθεσης – Αξιολόγηση προσφορών (άρθρο 20 Κ.Π.Δ.).....	25
2.11: Κρίσεις αποτελεσμάτων διαγωνισμού (άρθρο 21 Κ.Π.Δ.).....	26
2.12: Διαδικασία με διαπραγμάτευση (άρθρο 22 Κ.Π.Δ.).....	26
2.13: Συμφωνίες - πλαίσιο [άρθρο 22Α Κ.Π.Δ. (συμπλήρωση με άρθρο 9 του Ν. 4038/2012)].....	27
2.14: Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί [άρθρο 22Β Κ.Π.Δ. (συμπλήρωση με άρθρο 9 του Ν. 4038/2012)].....	28
2.15: Δυναμικά συστήματα αγορών [άρθρο 22Γ Κ.Π.Δ. (συμπλήρωση με άρθρο 9 του Ν. 4038/2012)].....	29
2.16: Ανακοίνωση κατακύρωσης – ανάθεσης (άρθρο 23 Κ.Π.Δ.).....	29
2.17: Συμβάσεις (άρθρο 24 Κ.Π.Δ.).....	30
2.18: Εγγυήσεις (άρθρο 157 του Ν. 4281/2014).....	30

2.19: Συγκρότηση συλλογικών οργάνων (άρθρο 38 Κ.Π.Δ.).....	32
Ενότητα 3: Παθογένειες ελληνικού συστήματος Δημοσίων Προμηθειών.....	33
Μέρος Β΄: Περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης – Βέλτιστη Πρακτική – Ενωσιακές Οδηγίες.....	36
Ενότητα 4: Παρουσίαση του Ν. 4281/2014.....	36
4.1: Αρχιτεκτονική – Συνοπτική παρουσίαση του νόμου.....	36
4.2: Καινοτόμα στοιχεία.....	36
4.3: Συσχέτιση του νόμου με το ενωσιακό δίκαιο.....	43
Ενότητα 5: Βέλτιστη πρακτική - Cedefop.....	45
5.1: Περί Cedefop.....	45
5.2: Οργανική διάρθρωση Cedefop.....	46
5.3: Τρόπος δράσης του Κέντρου σχετικά με τις Δημόσιες Προμήθειες.....	47
5.4: Παρουσίαση του Εγχειριδίου σχετικά με τις Δημόσιες Προμήθειες.....	49
Ενότητα 6: Ενωσιακές Οδηγίες.....	58
Κεφάλαιο συμπερασμάτων – προτάσεων.....	65
Βιβλιογραφία.....	68
Παραρτήματα.....	74

Πίνακας Συντμήσεων και Συντομογραφιών

Α.Ε.	Ανώνυμη Εταιρεία
βλ.	βλέπε
Γ.Γ.Ε.	Γενική Γραμματεία Εμπορίου
Γνωμ.	Γνωμοδότηση
Δ.Ε.Ε.	Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης
Δ.Ε.Κ.Ο.	Δημόσιες Επιχειρήσεις Και Οργανισμοί
Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.	Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Κ.	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.	Ελληνικός Οργανισμός Μικρών – Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας
Ε.Π.Ε.	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
Επ.Αν.	Επιτροπή Αναστολών
ΙΝ.ΕΠ.	Ινστιτούτο Επιμόρφωσης
Κ.Ε.Π.	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών
Κ.Π.Δ.	Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου
ΜΜΕ	Μικρές Μεσαίες Επιχειρήσεις
Ν.	Νόμος
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ν.Π.Ι.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Ο.Ε.	Ομόρρυθμη Εταιρεία
Ολομ.	Ολομέλεια
Ο.Ο.Σ.Α.	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
Τ.Π.Ε.	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών
Φ.Ε.Κ.	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
Φ.Π.Α.	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Εισαγωγή

«Προμήθειες του δημοσίου τομέα» ή «δημόσιες προμήθειες» ή «κρατικές προμήθειες» είναι οι όροι που χρησιμοποιούνται για τις συμβάσεις που συνάπτονται εγγράφως μεταξύ ενός προμηθευτή και των διαφόρων φορέων του δημοσίου τομέα και έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη μίσθωση και τη χρηματοδοτική μίσθωση αγαθών. Επιπλέον, προμήθειες του δημοσίου τομέα θεωρούνται και οι συμβάσεις ανάθεσης εκτελέσεως εργασιών εγκατάστασης, συντήρησης, μεταφοράς ή και άλλων εργασιών που σχετίζονται με την προμήθεια των ανωτέρω αγαθών, εφόσον όμως η αξία αυτών υπερβαίνει την αντίστοιχη των εργασιών.

Ο δημόσιος τομέας είναι ο κατεξοχήν συλλογικός αγοραστής για τις περισσότερες εθνικές οικονομίες, ενώ ο όγκος των συναλλαγών που αφορούν σε προμήθειες μεταξύ των δημοσίων διοικήσεων και των προμηθευτών είναι τεράστιος. Ενδεικτικά, το ύψος των δημοσίων προμηθειών στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. αγγίζει το 16% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος¹ (Α.Ε.Π.).

Η πολιτική προμηθειών του δημοσίου πρέπει να στοχεύει στη δημιουργία ενός ισότιμου, διαφανούς και ανταγωνιστικού, χωρίς διακρίσεις περιβάλλοντος, που να επιτρέπει την προμήθεια υλικών αγαθών και υπηρεσιών για λογαριασμό των δημοσίων φορέων διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την πλέον συμφέρουσα αξία των υπό προμήθεια ειδών με τέτοιο τρόπο, ώστε οι δημόσιοι πόροι να αναλώνονται με σύνεση και μέσα στα πλαίσια προστασίας του δημοσίου συμφέροντος.

Ως συνέπεια των παραπάνω, ο Ν. 4281/2014² προέκυψε λόγω της αναγκαιότητας εδραίωσης ενός ενιαίου εθνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων, εναρμονισμένου με τις ευρωπαϊκές εξελίξεις. Για το λόγο αυτό στο Β΄ μέρος του νόμου ενσωματώθηκε ο Κανονισμός 1336/2013 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/EK, 2004/18/EK και 2009/81/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται την υφιστάμενη κατάσταση, καθώς επίσης και τις προοπτικές που διαμορφώνονται σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις στην Ελλάδα.

¹ European eProcurement: an overview, June 2006.

² «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 160/Α΄/8.8.2014).

Ως εκ τούτου, αποσκοπεί:

- Στην παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου και της προόδου που έχει συντελεστεί στον εκσυγχρονισμό του εθνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων.
- Στην παρουσίαση βέλτιστων πρακτικών και συγκεκριμένα του τρόπου λειτουργίας του Cedefop.

Τέλος, η εργασία φιλοδοξεί να ανιχνεύσει τα παραλειπόμενα στοιχεία του εθνικού δικαίου σε σχέση με το ενωσιακό, ενόψει της λειτουργίας ενός νέου κεντρικού συστήματος προμηθειών, το οποίο θα θεσπιστεί σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Ο.Ο.Σ.Α., έως το Μάρτιο του 2016.

Αποσαφήνιση όρων

❑ Δημόσιες Συμβάσεις³

Οι Δημόσιες Συμβάσεις είναι συμβάσεις εξ' επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μίας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών, έχοντας ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών.

❑ Έργο

Ως Έργο νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού, προοριζομένου να πληροί αυτό καθεαυτό μία οικονομική ή τεχνική λειτουργία.

❑ Δημόσιες Συμβάσεις Έργων

Συνιστούν Δημόσιες Συμβάσεις, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση, εργασιών που αφορούν σε μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2004/18 ή ενός έργου, είτε ακόμη στην πραγματοποίηση, με οιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς οριζόμενες από την αναθέτουσα αρχή ανάγκες.

❑ Δημόσιες Συμβάσεις Προμηθειών

Οι Δημόσιες Συμβάσεις Προμηθειών συνιστούν Δημόσιες Συμβάσεις, με αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση – πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Αφορούν επίσης, σε προμήθεια προϊόντων, που καλύπτουν, παρεμπιπτόντως, σε εργασίες τοποθέτησης, εγκατάστασης και μεταφοράς αυτών.

❑ Δημόσιες Συμβάσεις Υπηρεσιών

Οι Δημόσιες Συμβάσεις Υπηρεσιών συνιστούν Δημόσιες Συμβάσεις, εξαιρουμένων των δημοσίων συμβάσεων έργων ή προμηθειών, με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα, αντικείμενό τους είναι ταυτόχρονα προϊόντα και υπηρεσίες, εφόσον η αξία των συγκεκριμένων υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση.

³ Οι ακόλουθοι ορισμοί περιλαμβάνονται στο άρθρο 2 του Π.Δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/EK «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/EK της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005» (ΦΕΚ 64/Α΄/2007) (άρθρο 1 της Οδηγίας 2004/18/EK), καθώς και στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice>.

❑ Παραχώρηση (έργων και υπηρεσιών)

Πρόκειται για σύμβαση η οποία παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά με μια δημόσια σύμβαση εκτός από το γεγονός ότι το εργολαβικό αντάλλαγμα συνίσταται είτε αποκλειστικά στο δικαίωμα εκμετάλλευσης είτε στο δικαίωμα αυτό σε συγκερασμό με καταβολή αμοιβής.

❑ Συμφωνία – πλαίσιο

Είναι μια συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως αναφορικά με τις τιμές και ενδεχομένως, τις προβλεπόμενες ποσότητες.

❑ Δυναμικό σύστημα αγορών

Είναι μια καθ' ολοκληρίαν ηλεκτρονική διαδικασία για αγορές τρέχουσας χρήσης, της οποίας τα γενικά διαθέσιμα στην αγορά χαρακτηριστικά ικανοποιούν τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής αφενός, και είναι αφετέρου, περιορισμένη χρονικώς και ανοικτή καθ' όλη τη διάρκειά της, σε κάθε οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια επιλογής και έχει υποβάλει ενδεικτική προσφορά σύμφωνη προς τη συγγραφή υποχρεώσεων.

❑ Ηλεκτρονικός πλειστηριασμός

Είναι μια επαναληπτική διαδικασία που βασίζεται σε έναν ηλεκτρονικό μηχανισμό παρουσίασης νέων, μειωμένων τιμών ή/και νέων αξιών σχετικά με ορισμένα στοιχεία των προσφορών, η οποία διεξάγεται έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, επιτρέποντας την ταξινόμησή τους βάσει αυτόματης μεθόδου αξιολόγησης.

❑ Αρχές που διέπουν τη σύναψη συμβάσεων⁴

➤ Δημοσιότητας

Σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, οι αγορές του Δημοσίου πρέπει να γίνονται γνωστές στους ενδιαφερόμενους μέσω εθνικού και ευρωπαϊκού Τύπου.

➤ Διαφάνειας των διαδικασιών

Η συγκεκριμένη αρχή υπαγορεύει πως οι διαδικασίες της διακήρυξης, της επιλογής προμηθευτή καθώς και της ανάθεσης μίας σύμβασης του Δημοσίου, οφείλουν

⁴ Οι ακόλουθες αρχές περιλαμβάνονται στο άρθρο 3 του Π.Δ. 60/2007 (άρθρο 2 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ).

να θεμελιώνονται σε κανόνες γνωστούς εκ των προτέρων και να διέπουν συνολικά τη διαδικασία του διαγωνισμού.

➤ Ίσης μεταχείρισης

Ο αποκλεισμός επιχειρήσεων άλλης χώρας από τους όρους του διαγωνισμού είναι ανεπιθύμητη πρακτική βάσει της προκείμενης αρχής.

Μέρος Α΄

Ενότητα 1

Είδη διαγωνιστικών διαδικασιών

Σύμφωνα με τη βασική νομοθεσία⁵ που αναφερόταν στις δημόσιες προμήθειες και ανάλογα με το προϋπολογιζόμενο ποσό, διακρίνονταν οι εξής τρόποι - διαδικασίες προμήθειας υλικών - υπηρεσιών⁶:

⁵ Τη σχετική νομοθεσία απαρτίζουν:

1. Π.Δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005» (ΦΕΚ 64/Α΄/2007).
2. Π.Δ. 118/2007 «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)» (ΦΕΚ 150/Α΄/2007).
3. Π.Δ. 59/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε» (ΦΕΚ 63/Α΄/2007).

⁶ Οι νέες προθεσμίες σχετικά με τα είδη των διαγωνιστικών διαδικασιών που θεσμοθέτησε ο Ν. 4281/2014 παρατίθενται στο Παράρτημα Ι της παρούσης.

Πιο αναλυτικά, η διαδικασία της απευθείας ανάθεσης⁷ προβλεπόταν στις περιπτώσεις εκείνες όπου η προϋπολογιζόμενη δαπάνη προσέγγιζε το ποσό των είκοσι χιλιάδων ευρώ (20.000 €)⁸. Διευκρινίζεται ότι σύμβαση απαιτούνταν για προμήθειες αντικειμένων αξίας άνω των 2.500 €⁹. Η απευθείας ανάθεση διενεργούνταν από τις αρμόδιες υπηρεσίες της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να απαιτείται η συγκρότηση συλλογικού οργάνου, με κριτήρια τη δυνατότητα της καλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σύμβασης από τον ανάδοχο και την οικονομική του προσφορά.

Στην περίπτωση που η προϋπολογιζόμενη δαπάνη κυμαινόταν από είκοσι χιλιάδες ένα (20.001) έως εξήντα χιλιάδες ευρώ (60.000 €)¹⁰, ακολουθούσαν η διαδικασία του πρόχειρου διαγωνισμού¹¹. Χαρακτηριστικά στοιχεία της πρόχειρης διαγωνιστικής διαδικασίας συνιστούσαν η μη υποχρέωση δημοσίευσης αυτής στον έντυπο τύπο, καθώς και η διενέργειά της από τριμελή επιτροπή με υποβολή έγγραφων προσφορών.

Οι προαναφερθείσες διαδικασίες προσδιορίζονταν στις διατάξεις του άρθρου 83 του Ν. 2362/1995, με τα όρια τους -20.000 € και 60.000 € χωρίς Φ.Π.Α.¹², αντιστοίχως- να είναι όπως αυτά αναπροσαρμόστηκαν με την υπ' αριθμ. 3513/739/9.8.2010 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ 1291/Β'/11.8.2010)¹³.

Η υπέρβαση της προϋπολογιζόμενης δαπάνης άνω των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000 €)¹⁴, προϋπέθετε τη διεξαγωγή τακτικού διαγωνισμού. Οι μορφές που δύνατο να λάβει ένας τακτικός διαγωνισμός ήταν είτε ανοικτή είτε κλειστή διαγωνιστική διαδικασία.

- I. Η ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία συνιστούσε την πλέον διαδεδομένη μορφή διεξαγωγής δημοσίων προμηθειών στην Ελλάδα, εξασφαλίζοντας τη μέγιστη δυνατή συμμετοχή υποψήφιων προμηθευτών, δεδομένου ότι προϋπέθετε τη

⁷ Οι πλέον πρόσφατες σχετικές ρυθμίσεις εισήχθησαν με το Ν. 4281/2014, ο οποίος μεταξύ άλλων, προβλέπει την υποχρέωση δημοσίευσης της απόφασης απευθείας ανάθεσης στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.), καθώς σε διαφορετική περίπτωση η σύμβαση αναγορεύεται σε αυτοδικαίως άκυρη.

⁸ Άνευ Φ.Π.Α..

⁹ Όπως προβλέπεται στο άρθρο 80 του Ν. 2362/1995 «Περί δημόσιου λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του κράτους και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 247/Α'/1995). Το ποσό των 2.500 € είναι όπως αυτό αναπροσαρμόστηκε από 1.1.2001 με την υπ. αριθμ. 2/59649/0026/2001 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ 1427/Β'/22.10.2001).

¹⁰ Άνευ Φ.Π.Α..

¹¹ Ονομάζεται διαφορετικά και συνοπτικός διαγωνισμός.

¹² Περισσότερες σχετικές πληροφορίες παρατίθενται στο Παράρτημα II της παρούσης.

¹³ Η απόφαση αυτή ήρθε να τροποποιήσει τα αντίστοιχα όρια των 15.000 € και 45.000 € (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.) που ίσχυαν για την απευθείας ανάθεση και τους πρόχειρους διαγωνισμούς, όπως αυτά είχαν οριστεί με την υπ' αριθμ. 2/45564/0026/31.7.2001 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ 1066/Β'/10.8.2001).

¹⁴ Άνευ Φ.Π.Α..

δημοσίευση της πλήρους διακήρυξης και επέτρεπε την υποβολή προσφοράς από κάθε ενδιαφερόμενο.

II. Η κλειστή διαγωνιστική διαδικασία εξελισσόταν σε δύο στάδια:

- a) Ο αναθέτων φορέας δημοσίευε μία πολύ γενική διακήρυξη η οποία αποτελούσε και την πρόσκληση ενδιαφέροντος. Οι ενδιαφερόμενοι υπέβαλλαν αιτήσεις συμμετοχής μαζί με ένα φάκελο ικανότητας όπου περιγράφονταν ουσιαστικά τα χαρακτηριστικά της εταιρείας.
- b) Όσοι επιλέγονταν από το φορέα¹⁵, λάμβαναν γνώση της πλήρους διακήρυξης και καλούνταν να υποβάλλουν την προσφορά τους.

Στο σημείο αυτό, κρίνεται σκόπιμη η αναφορά πως ένας τακτικός διαγωνισμός δύναται να είναι διαγωνισμός σε ενωσιακό ή εθνικό επίπεδο¹⁶.

Την τελευταία διαδικασία προμήθειας υλικών – υπηρεσιών αποτελούσε η διαδικασία με διαπραγμάτευση. Στο πλαίσιο της παραπάνω διαδικασίας οι αναθέτοντες φορείς είχαν τη δυνατότητα να προσφεύγουν στους προμηθευτές της επιλογής τους και να διαπραγματεύονται τους όρους των υπό σύνοψη συμβάσεων με έναν ή περισσότερους από αυτούς, με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Η διαδικασία αυτή μπορούσε να τηρηθεί αυστηρά και μόνον εφόσον συνέτρεχε κάποια από τις προϋποθέσεις που ανέφερε η παρ. 13 του άρθρου 2 του Ν. 2286/1995¹⁷.

¹⁵ Με βάση τα στοιχεία ικανότητάς τους.

¹⁶ Οι λεπτομέρειες αναφορικά με τα εν λόγω διαγωνιστικά είδη παρατίθενται στο Παράρτημα III της παρούσης.

¹⁷ «Προμήθειες του δημόσιου τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων» (ΦΕΚ 19/Α΄/1.2.1995).

Ενότητα 2

Παρουσίαση Κανονισμού Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)

Ο Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου¹⁸ όρισε τα σχετικά με την προμήθεια αγαθών από το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ..

Με τον Κανονισμό διατηρήθηκαν μεν σε ισχύ οι περισσότερες διατάξεις του προηγούμενου Κανονισμού¹⁹, ωστόσο υπήρξαν και κάποιες σημαντικές καινοτομίες, οι οποίες είχαν ως κύριους στόχους τη(ν):

- ✓ απλούστευση των διαδικασιών,
- ✓ μείωση του διοικητικού κόστους,
- ✓ διεύρυνση της συμμετοχής και
- ✓ ενίσχυση του ανταγωνισμού σε όλα τα είδη των διαγωνισμών.

Ενδεικτική αναφορά γίνεται στο διαφορετικό σύστημα υποβολής δικαιολογητικών, στον ορισμό του τρόπου σύνταξης των τεχνικών προδιαγραφών, των όρων των διακηρύξεων, καθώς και στην αξιολόγηση των προσφορών, αλλά και στον προσδιορισμό των σταδίων υποβολής των ενστάσεων και των διοικητικών προσφυγών.

2.1 Η δομή των προκηρύξεων (άρθρο 2 Κ.Π.Δ.)

Ο Κανονισμός όρισε περιοριστικά τους όρους που έπρεπε να περιλαμβάνει η διακήρυξη ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, εκτός εάν²⁰ προβλεπόταν επιπλέον ρύθμιση από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Τα ενδεικτικά στοιχεία που έφεραν οι προκηρύξεις ήταν:

- το είδος του διαγωνισμού,
- τα στοιχεία της διενεργούσας το διαγωνισμό υπηρεσίας²¹,
- τα στοιχεία για την αποσφράγιση των προσφορών²²,
- πληροφορίες σχετικά με τις εγγυήσεις²³,

¹⁸ Δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 150/Α΄/10.7.2007 και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2008 (βλ. και την υπ. αριθμ. Π1/4232/12.9.2007 εγκύκλιο της Γ.Γ.Ε. του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού).

¹⁹ Π.Δ. 394/1996 «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)» (ΦΕΚ 266/Α΄/4.12.1996).

²⁰ «Με την επιφύλαξη».

²¹ Επί παραδείγματι όνομα, διεύθυνση, τηλέφωνο, τηλεμοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, όνομα αρμόδιου υπαλλήλου.

²² Συγκεκριμένα, το αρμόδιο όργανο, την ημερομηνία, την ώρα και τον τόπο αποσφράγισης, καθώς και τα πρόσωπα που δικαιούνταν να παρίστανται.

- τα κριτήρια για την αξιολόγηση των προσφορών,
- την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών από την αρμόδια υπηρεσία και τη διάρκεια ισχύος των προσφορών και τέλος,
- το σχέδιο σύμβασης που θα υπέγραφε ο προμηθευτής.

2.2 Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 3 Κ.Π.Δ.)

Ο Κανονισμός²⁴ απαιτούσε οι τεχνικές προδιαγραφές να καθορίζουν τα ελάχιστα αναγκαία χαρακτηριστικά του υλικού που απαιτούνταν, προκειμένου αυτό να προσδιορισθεί αντικειμενικά και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του φορέα. Επιπλέον, τα χαρακτηριστικά αυτά, έπρεπε να διατυπώνονται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτυγχάνεται το μέγιστο δυνατό εύρος συμμετοχής και ταυτόχρονα η αποφυγή ανάκυψης εμποδίων στον ανταγωνισμό²⁵.

2.3 Κανόνες δημοσιότητας (άρθρο 4 Κ.Π.Δ.)

Η δημοσιοποίηση του διαγωνισμού μπορούσε να λάβει χώρα με τους κάτωθι τρόπους:

- με την αποστολή προς δημοσίευση περίληψης της διακήρυξης στο τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων, σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες οικονομικές εφημερίδες αλλά και σε μία τοπική εφημερίδα σε περίπτωση περιφερειακής Υπηρεσίας,
- με την ανάρτηση της προκήρυξης σε εμφανές μέρος της Υπηρεσίας που διενεργούσε το διαγωνισμό,
- με την αποστολή στα επιμελητήρια και στον Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.,
- με τη διάθεση της διακήρυξης στους ενδιαφερόμενους από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης και

²³ Ενδεικτικά, τύπος, ποσοστό, χρόνος υποβολής εγγυήσεων.

²⁴ Εν αντιθέσει με τον παλαιό Κανονισμό, που απαιτούσε οι τεχνικές προδιαγραφές να καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του υλικού.

²⁵ Παράλληλα, η αναγραφή όρων στις τεχνικές προδιαγραφές και στις διακηρύξεις που παρέπεμπαν σε προϊόντα ορισμένης κατασκευής ή προέλευσης ή μεθόδους επεξεργασίας, οι οποίοι είχαν ως αποτέλεσμα να ευνοούνται συγκεκριμένες επιχειρήσεις ή προϊόντα, συνιστούσε ανεπιθύμητη πρακτική.

- με την αποστολή προκήρυξης για δημοσίευση στην Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων της Ε.Ε.²⁶.

Προς την κατεύθυνση:

- της διασφάλισης της νομιμότητας και της διαφάνειας στις ενέργειες των δημοσίων υπηρεσιών,
- της αύξησης της αξιοπιστίας τους και
- του αδιάβλητου των ενεργειών τους,

η Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης²⁷ σε εγκύκλιο²⁸ της, είχε από το 2008 καλέσει όλα τα Υπουργεία καθώς και τα εποπτευόμενα από αυτά Ν.Π.Δ.Δ., να δημοσιοποιούν με ηλεκτρονικά μέσα και συγκεκριμένα να αναρτούν στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας τους, το σύνολο των σχετικών με την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών συμβάσεων.

Ακολούθως, με το Ν. 3861/2010²⁹ εισήχθη η υποχρεωτική ανάρτηση των νόμων, των κανονιστικών πράξεων και εν γένει πράξεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων στο Διαδίκτυο, με στόχο την επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δράσης³⁰.

Οι ρυθμίσεις του νόμου αυτού ενίσχυσαν και συμπλήρωσαν το ήδη υπάρχον σύστημα, καθώς η διαδικτυακή δημοσιότητα και η ανά φορέα ανάρτηση διευκόλυνε τους πολίτες στη γνώση και αναζήτηση του περιεχομένου των αναρτημένων πράξεων. Σε κάθε περίπτωση, η ανάρτηση έπρεπε και πρέπει να λαμβάνει χώρα αμελλητί, δηλαδή τάχιστα και χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Αντικείμενο ανάρτησης, μεταξύ άλλων, αποτελούν οι περιλήψεις διακηρύξεων, οι αποφάσεις και οι πράξεις κατακύρωσης και ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., φορέων του ευρύτερου δημοσίου τομέα και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού.

²⁶ Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός πως η δημοσίευση της προκήρυξης στον ελληνικό τύπο δεν μπορούσε να λάβει χώρα πριν από την ημερομηνία αποστολής της για δημοσίευση στην Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων της Ε.Ε..

²⁷ Έπειτα Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και νυν Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

²⁸ Πρόκειται για την εγκύκλιο με αριθμό ΔΙΣΚΠΟ/Φ.8/οικ. 4851/20.2.2008.

²⁹ «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο "Πρόγραμμα Διαύγεια" και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 112/Α'/13-7-2010).

³⁰ Βλ. την υπ. αριθμ. πρωτ. ΔΙΣΚΠ/Φ8/οικ.16752/22.7.2010 εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σχετικά με το πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».

Σε συνέχεια της συντελεσθείσας προόδου στο εν λόγω πεδίο, τέθηκε σε λειτουργία το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων³¹ (εφεξής Μητρώο) στο Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού (το άρθρο 11 του Ν. 4013/2011³², όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 10 του Ν. 4038/2012³³ αποτέλεσε το σχετικό νομοθετικό έρεισμα). Το Μητρώο συστάθηκε με σκοπό τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσίευση στοιχείων, που αφορούσαν στις δημόσιες συμβάσεις³⁴ και που συνάπτονταν μεταξύ δημοσίων φορέων και τρίτων, με αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών σε όλα τα στάδια ανάθεσης και εκτέλεσής τους, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού και διαδικασίας ανάθεσης.

Το Μητρώο³⁵ αποτελείται από δύο επιμέρους υποσυστήματα:

- i. Το Μητρώο Ηλεκτρονικής Καταχώρισης Αιτημάτων, στο οποίο καταχωρούνται μέσω ηλεκτρονικής – διαδικτυακής φόρμας, όλα τα αιτήματα των φορέων του δημοσίου τομέα για τη σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο Ν. 4013/2011.
- ii. Το Μητρώο Ηλεκτρονικής Καταχώρισης Δημοσίων Συμβάσεων, στο οποίο πραγματοποιείται η καταχώρηση του συνόλου των δημοσίων συμβάσεων με ευθύνη του κατά περίπτωση αρμόδιου οργάνου, μετά τη υπογραφή τους και πάντως πριν την εκτέλεση οποιασδήποτε σχετικής δαπάνης.

Η είσοδος των χρηστών στο Μητρώο επιτρέπεται από το σχετικό ιστότοπο³⁶, κατόπιν εισαγωγής των απαιτούμενων στοιχείων ταυτοποίησης και συγκεκριμένα από την ακόλουθη διαδικτυακή πύλη:

³¹ Με την αριθμ. Π1/2380/18.12.2012 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 3400/Β΄/2012) ρυθμίστηκαν ειδικότερα θέματα λειτουργίας και διαχείρισης του Μητρώου.

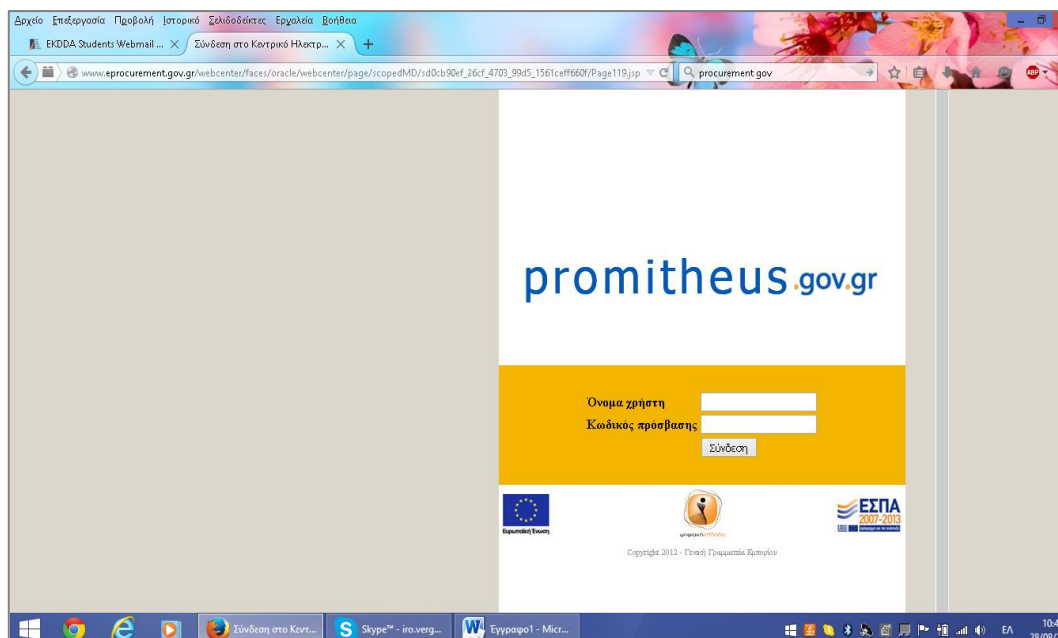
³² «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων – Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (πρωτευτικός κώδικας) – Προπρωτευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 204/Α΄/2011).

³³ «Επείγουσες ρυθμίσεις που αφορούν την εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015» (ΦΕΚ 14/Α΄/2012).

³⁴ Ως δημόσιες συμβάσεις νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών και την παροχή υπηρεσιών, κατά την έννοια των Π.Δ. 59/2007 και 60/2007 οι οποίες, όμως, έχουν προϋπολογισμό ύψους ίσου ή μεγαλύτερου των χιλίων (1.000) ευρώ.

³⁵ Αναλυτικό εγχειρίδιο χρήσης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων είναι διαθέσιμο ηλεκτρονικά στη σελίδα <http://www.eprocurement.gov.gr/webcenter/files/manual.pdf>.

³⁶ <http://www.eprocurement.gov.gr>.

Η προσπάθεια ενίσχυσης της διαφάνειας στις διαγωνιστικές διαδικασίες, εξελίχθηκε με το Ν. 4155/2013³⁷, ο οποίος θέσπισε την υποχρεωτική εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)³⁸ από τις Αναθέτουσες Αρχές σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, ήτοι από την υποβολή του αιτήματος μέχρι την υπογραφή και εκτέλεση των συμβάσεων αυτών με προϋπολογισμό ανώτερου των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€)³⁹. Το Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. αποτέλεσε το δεύτερο στάδιο εκσυγχρονισμού του συστήματος των δημοσίων προμηθειών, μετά τη δημιουργία του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων⁴⁰ και την ηλεκτρονική ανάρτηση των δημοσίων συμβάσεων.

Η χρήση των δύο αυτών καινοτόμων ηλεκτρονικών διαδικασιών είναι πανομοιότυπη, καθώς και στην παρούσα περίπτωση γίνεται χρήση του σχετικού ιστότοπου⁴¹ και ακολουθεί εισαγωγή των στοιχείων ταυτοποίησης από την κάτωθι διαδικτυακή πύλη:

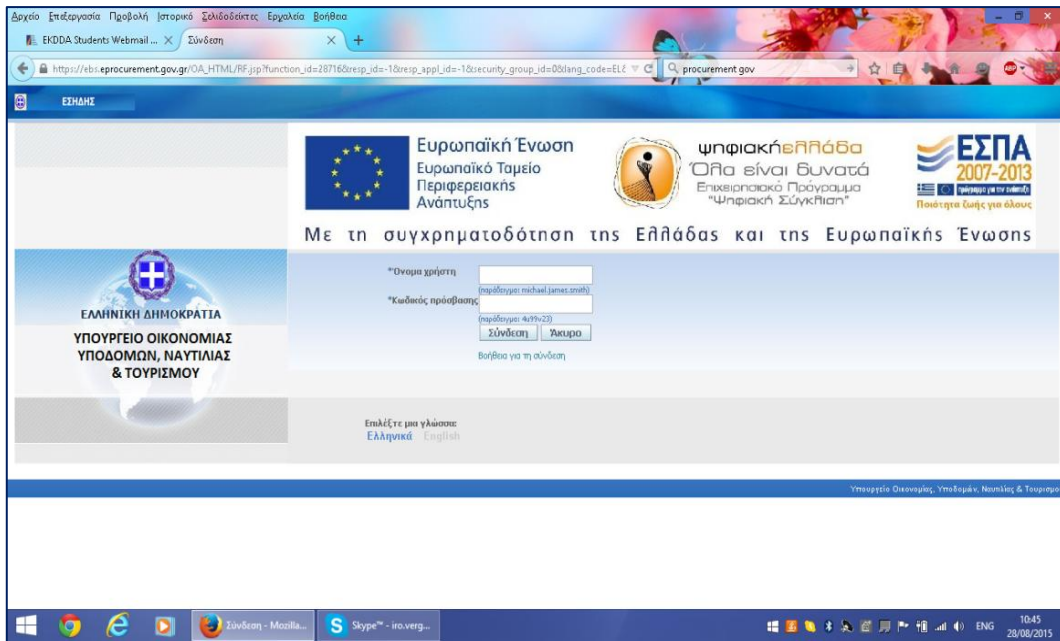
³⁷ «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 120/Α΄/2013).

³⁸ Η Π1/2390/26.10.2013 Υπουργική Απόφαση αναφέρεται στις τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ..

³⁹ Άνευ Φ.Π.Α..

⁴⁰ Πρώην «Αγορά».

⁴¹ <http://www.eprocurement.gov.gr>.

2.4 Κριτήρια επιλογής, προσόντα και δικαιολογητικά συμμετοχής και κατακύρωσης (άρθρο 6 Κ.Π.Δ.)

Κατά το στάδιο της συμμετοχής στους διαγωνισμούς, οι συμμετέχοντες υποχρεούνται να υποβάλλουν μαζί με την προσφορά τους, τα εξής:

1. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό.
2. Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86⁴², όπως ισχύει, στην οποία αναγράφονται τα στοιχεία του διαγωνισμού καθώς επίσης και στοιχεία για την προσωπική τους κατάσταση μέχρι και την ημέρα υποβολής της προσφοράς τους⁴³.

Μετά την αξιολόγηση των προσφορών και εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης και παραλαβής αυτής, ο προμηθευτής προς τον οποίο θα κατακυρωνόταν ο διαγωνισμός, όφειλε, κατά περίπτωση, να

⁴² «Σχέσεις κράτους – πολίτη, καθιέρωση νέου τύπου δελτίου ταυτότητας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 75/Α΄/1986).

⁴³ Στους διαγωνισμούς που αφορούσαν σε συγχρηματοδοτούμενα έργα και υπόκεινται στις διατάξεις των Π.Δ. 59/2007 και 60/2007, προκειμένου να αποφευχθούν καθυστερήσεις για τυπικούς λόγους, με την παρ. 4 του άρθρου 21 του Ν. 4111/2013 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του ν. 4093/2012, κύρωση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 18/Α΄/2013) οριζόταν ρητά ότι οι Υπεύθυνοι Δηλώσεις που προσκομίζονταν γίνονταν αποδεκτές εφόσον έφεραν ημερομηνία εντός των τελευταίων τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών προ της καταληκτικής ημέρας υποβολής των προσφορών και δεν απαιτείτο βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής από αρμόδια διοικητική αρχή ή τα Κ.Ε.Π., ακόμα και εάν άλλως οριζόταν στην εκάστοτε προκήρυξη.

προσκομίσει σε σφραγισμένο φάκελο στο αρμόδιο όργανο αποσφράγισης των προσφορών τα εξής δικαιολογητικά⁴⁴:

- απόσπασμα ποινικού μητρώου, έκδοσης του τελευταίου τριμήνου πριν από τη κοινοποίηση της ως άνω προβλεπόμενης έγγραφης ειδοποίησης, από το οποίο να προέκυπτε ότι δεν είχε καταδικασθεί για κάποιο από τα προβλεπόμενα αδικήματα,
- πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής ότι δεν τελούσε σε πτώχευση, ή σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου, πριν από την κοινοποίηση της ως άνω έγγραφης ειδοποίησης,
- πιστοποιητικό της αρμόδιας Αρχής από το οποίο προέκυπτε ότι κατά την ημερομηνία της ως άνω ειδοποίησης ήταν φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερος και
- πιστοποιητικό του οικείου επιμελητηρίου με το οποίο πιστοποιούνταν αφενός η εγγραφή του και το ειδικό επάγγελμά του, κατά την ημέρα διενέργειας του διαγωνισμού, και αφετέρου ότι εξακολουθούσε να παραμένει εγγεγραμμένος μέχρι τη στιγμή επίδοσης της ως άνω έγγραφης ειδοποίησης⁴⁵.

2.5 Κριτήρια επιλογής και αξιολόγησης προμηθευτών (άρθρα 8 και 8α Κ.Π.Δ.)

Με τον Κ.Π.Δ. οριζόταν ότι οι προσφέροντες που συμμετείχαν σε κλειστούς και ανοιχτούς διαγωνισμούς, έπρεπε να πληρούν μια σειρά προϋποθέσεων, σχετικά με:

- τη φερεγγυότητά τους,
- την επαγγελματική τους δραστηριότητα,
- τη χρηματοπιστωτική και οικονομική τους κατάσταση και
- τις τεχνικές τους ικανότητες.

⁴⁴ Στο Ν. 4250/2014 «Διοικητικές Απλουστεύσεις – Καταργήσεις, Συγχωνεύσεις Νομικών Προσώπων και Υπηρεσιών του Δημοσίου Τομέα – Τροποποίηση Διατάξεων του Π.Δ. 318/1992 (Α΄ 161) και λοιπές ρυθμίσεις» (ΦΕΚ 74/Α΄/2014), μεταξύ των λοιπών ρυθμίσεων, περιλαμβάνονται σημαντικές διοικητικές απλουστεύσεις, όπως η κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής πρωτοτύπων ή επικυρωμένων αντιγράφων εγγράφων από τους ενδιαφερόμενους, στο σύνολο των συναλλαγών τους με όλο το Δημόσιο Τομέα [βλ. σχετική εγκύκλιο αριθμ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.15/οικ.8342/1.4.2014 (ΑΔΑ: ΒΙΗ0Χ-6ΥΖ)].

⁴⁵ Για τα νομικά πρόσωπα, ημεδαπά ή αλλοδαπά, εκτός των ανωτέρω δικαιολογητικών, απαιτούνταν επιπρόσθετα: 1)πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής Αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου, πριν την κοινοποίηση της ως άνω έγγραφης ειδοποίησης από το οποίο να προέκυπτε ότι δεν τελούσαν υπό κοινή ή ειδική εκκαθάριση ή άλλες ανάλογες καταστάσεις καθώς και υπό διαδικασία έκδοσης κοινής ή ειδικής εκκαθάρισης ή άλλων ανάλογων καταστάσεων και 2)απόσπασμα ποινικού μητρώου ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο από το οποίο να προέκυπτε ότι οι διαχειριστές των Ε.Π.Ε., Ο.Ε. και Ε.Ε. ή ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος των Α.Ε. δεν είχαν καταδικασθεί για τα προβλεπόμενα αδικήματα.

2.6 Προθεσμίες διαγωνισμών (άρθρο 10 Κ.Π.Δ.)

Η προθεσμία που είχε τεθεί αναφορικά με τη διενέργεια ανοικτού διαγωνισμού όφειλε να είναι κατ' ελάχιστο πενήντα δύο (52) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης στην Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων της Ε.Ε., όταν απαιτούνταν τέτοιου είδους δημοσίευση, και τριάντα (30) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της προκήρυξης στο τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων και στον ελληνικό τύπο⁴⁶.

Η προβλεπόμενη προθεσμία σχετικά με τη διενέργεια κλειστού διαγωνισμού προσέγγιζε τις τριάντα επτά (37) ημέρες από την αποστολή στην επίσημη εφημερίδα της Ε.Ε., όταν απαιτούνταν, και τις είκοσι (20) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της προκήρυξης στο τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων και στον ελληνικό τύπο⁴⁷.

Σημαντική καινοτομία που εισήγαγε ο Κ.Π.Δ. συνιστούσε η θέσπιση νέων προθεσμιών και όρων για τη χορήγηση των συμπληρωματικών πληροφοριών, τόσο σε ανοικτή όσο και σε κλειστή διαγωνιστική διαδικασία⁴⁸.

2.7 Προσφορές (άρθρα 11-14 Κ.Π.Δ.)

Οι προσφορές έπρεπε να κατατεθούν σε έγγραφη μορφή ενώ περιέρχονταν στην αρμόδια υπηρεσία το αργότερο μέχρι την προηγούμενη της ημερομηνίας διενέργειας του διαγωνισμού.

Στο φάκελο της προσφοράς αναγράφονταν τα εξής:

- ↗ η λέξη «Προσφορά⁴⁹»,
- ↗ ο αριθμός της διακήρυξης,
- ↗ ο πλήρης τίτλος της αρμόδιας Υπηρεσίας που διενεργούσε την προμήθεια,
- ↗ η ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού και
- ↗ τα στοιχεία του αποστολέα.

⁴⁶ Σε περίπτωση επείγοντος, η προθεσμία των τριάντα (30) ημερών επιτρεπόταν να συντμηθεί σε δεκαπέντε (15) το λιγότερο ημέρες με αιτιολογημένη απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας.

⁴⁷ Σε περίπτωση επείγοντος, οι προθεσμίες μπορούσαν να περιοριστούν σε δεκαπέντε (15) και δέκα (10) ημέρες αντίστοιχα, με αιτιολογημένη πάντα απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας.

⁴⁸ Σε περίπτωση υποβολής σχετικού αιτήματος από προμηθευτή μέχρι και οκτώ (8) ημέρες προ της εκπομπής της προθεσμίας άσκησης της ένστασης κατά της διακήρυξης του διαγωνισμού, οι πληροφορίες παρέχονταν τρεις (3) ημέρες προ της εκπομπής της ως άνω προθεσμίας. Σε κάθε άλλη περίπτωση έξι (6) ημέρες πριν [τέσσερις (4) λόγω επείγοντος στους κλειστούς], χωρίς δικαίωμα ενστάσεως.

⁴⁹ Αντί για τον πλήρη τίτλο της διακήρυξης.

Οι προσφορές υποβάλλονταν σε δύο (2) αντίγραφα σε σφραγισμένο φάκελο και ανεξάρτητα από το εάν ο διαγωνισμός διενεργούνταν με κριτήριο τη χαμηλότερη τιμή ή την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, οι προσφέροντες έπρεπε να μεριμνούν ώστε στον κυρίως φάκελο της προσφοράς να βρίσκονται όλα τα απαιτούμενα, κατά το στάδιο αυτό, δικαιολογητικά και στοιχεία.

Τα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς τοποθετούνταν σε χωριστό φάκελο σφραγισμένο με την ένδειξη «τεχνική προσφορά», ενώ τα οικονομικά στοιχεία τοποθετούνταν επί ποινή απορρίψεως σε χωριστό σφραγισμένο φάκελο, επίσης μέσα στον κυρίως φάκελο με την ένδειξη «οικονομική προσφορά». Οι φάκελοι τεχνικής και οικονομικής προσφοράς έφεραν και τις ενδείξεις του κυρίως φακέλου.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Π.Δ., εφόσον ο προσφέρων δεν είχε ασκήσει εμπρόθεσμα ένσταση κατά της διακήρυξης του διαγωνισμού, ή είχε καταθέσει και αυτή είχε απορριφθεί, θεωρούνταν ότι αποδεχόταν πλήρως τους όρους της διακήρυξης ή πρόσκλησης και δεν ήταν δυνατό άλλως να τους αποκρούσει μέσω της προσφοράς του ή οποιουδήποτε άλλου τρόπου.

Τόσο το ενωσιακό όσο και το εθνικό δίκαιο επέτρεπαν την αδιακώλυτη συμμετοχή στο διαγωνισμό ενδιαφερομένου που προέβαλε ζήτημα νομιμότητας όρου της διακήρυξης ασκώντας επιφύλαξη ταυτόχρονα με την υποβολή της προσφοράς του⁵⁰. Ευλογοφανώς απαγορευόταν οι διαγωνιζόμενοι να υποβάλλουν εναλλακτικές προσφορές⁵¹ σε περίπτωση που η εν λόγω δυνατότητα δεν προβλεπόταν στη διακήρυξη. Ο αποκλεισμός, ή η απειλή αποκλεισμού στις παραπάνω περιπτώσεις προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να παραιτηθεί από τις επιφυλάξεις του ή την ήδη ασκηθείσα προσφυγή του, αποτελούσε παραβίαση των διατάξεων της Δικονομικής Οδηγίας και είχε τις εκ της παραβιάσεως αυτής συνέπειες⁵².

Πέραν των ανωτέρω, με τις διατάξεις του Κ.Π.Δ. επιμηκύνθηκε ο υποχρεωτικός χρόνος ισχύος της προσφοράς σε εκατόν είκοσι (120) ημέρες από την επομένη του διαγωνισμού, εκτός εάν οριζόταν διαφορετικά από τη διακήρυξη ή την πρόσκληση.

⁵⁰ Για το ζήτημα αυτό υπενθυμίζεται η πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. Ολομ. ΣτΕ 1415/2000) η οποία έκρινε ότι αποτελεί δικαίωμα των ενδιαφερομένων να υποβάλλουν προσφορά και να συμμετέχουν στο διαγωνισμό, ακόμα κι αν έχουν ήδη ασκήσει προσφυγή κατά όρου της διακήρυξης που θεωρούν ότι τους βλάπτει, ή υποβάλλουν, ταυτόχρονα με την προσφορά τους, γραπτή επιφύλαξη για συγκεκριμένους όρους της Διακήρυξης.

⁵¹ Ητοι προσφορές που στηρίζονται σε διαφορετικό από τον προδιαγραφόμενο στα τεύχη του διαγωνισμού τρόπο εκτέλεσης του έργου.

⁵² Αναστολή χρηματοδότησης, παραπομπή στο Δ.Ε.Ε..

2.8 Διοικητικές προσφυγές (άρθρο 15 Κ.Π.Δ.)

Ο Κανονισμός επέτρεπε την υποβολή έγγραφων ενστάσεων στο αρμόδιο για τη διενέργεια του διαγωνισμού όργανο στις παρακάτω περιπτώσεις:

- κατά της διακήρυξης του διαγωνισμού,
- κατά των πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής αφορώσες στη συμμετοχή οιοδήποτε προμηθευτή στο διαγωνισμό ως προς τη διαδικασία παραλαβής και αποσφράγισης των προσφορών,
- κατά της διενέργειας του διαγωνισμού έως την κατακυρωτική απόφαση και
- κατά της κατακυρωτικής απόφασης και αναφορικά με τη νομιμότητα και πληρότητα των δικαιολογητικών.

2.9 Αποσφράγιση των προσφορών και ανακοίνωση τιμών (άρθρο 19 Κ.Π.Δ.)

Η αποσφράγιση των προσφορών γινόταν από το αρμόδιο συλλογικό όργανο του φορέα την ημερομηνία και ώρα που είχε οριστεί στην προκήρυξη⁵³.

Η όλη διαδικασία διεξάγετο σε δύο (2) στάδια. Συγκεκριμένα:

- I. Κατά το πρώτο στάδιο της αποσφράγισης υλοποιούνταν η αποσφράγιση του κυρίου φακέλου προσφοράς, καθώς και του φακέλου της τεχνικής προσφοράς, μονογράφονταν δε και σφραγίζονταν όλα τα δικαιολογητικά που είχαν υποβληθεί κατά το στάδιο αυτό καθώς και η τεχνική προσφορά ανά φύλλο. Οι φάκελοι των οικονομικών προσφορών μονογράφονταν και αποσφραγίζονταν σε νέα ημερομηνία και ώρα.
- II. Σε δεύτερο στάδιο και μετά το πέρας της αξιολόγησης και των οικονομικών προσφορών και της ανάδειξης του αναδόχου στον οποίο επρόκειτο να γίνει η κατακύρωση, το αρμόδιο όργανο αποσφράγιζε και τα δικαιολογητικά που είχαν προσκομιστεί σε σφραγισμένο φάκελο από τον προσφέροντα στον οποίο επρόκειτο να γίνει η κατακύρωση.

⁵³ Στην περίπτωση των ανοιχτών διαγωνισμών η διαδικασία λάμβανε χώρα δημόσια, ενώ στην περίπτωση των κλειστών, παρουσία μόνον αυτών που είχαν κληθεί και υποβάλλει προσφορά.

2.10 Κριτήρια ανάθεσης – Αξιολόγηση προσφορών (άρθρο 20 Κ.Π.Δ.)

Τα κριτήρια ανάθεσης των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού ήταν είτε η χαμηλότερη τιμή είτε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Στην πρώτη περίπτωση, η κατακύρωση γινόταν στον προμηθευτή με τη χαμηλότερη τιμή, εκ των προμηθευτών των οποίων οι προσφορές είχαν κριθεί ως αποδεκτές με βάση τις τεχνικές προδιαγραφές της διακήρυξης.

Στην περίπτωση της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφορά, λαμβάνονταν υπόψη τα ακόλουθα:

A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
1	Τιμή	Οικονομικά στοιχεία
2	Κόστος εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης	
3	Συμφωνία των προσφερόμενων υλικών με τις τεχνικές προδιαγραφές	Ομάδα τεχνικών προδιαγραφών και ποιότητας
4	Παρεχόμενη εγγύηση καλής λειτουργίας ή διατήρησης	Ομάδα τεχνικών προδιαγραφών και κάλυψης
5	Ποιότητα της εξυπηρέτησης μετά την πώληση	
6	Χρόνος παράδοσης των υλικών	
7	Κάθε άλλο στοιχείο ανάλογα με τη φύση των υπό προμήθεια υλικών ή και των ιδιαίτερων αναγκών του φορέα	

Το σύστημα που καθιέρωσε ο Κ.Π.Δ. με την προσκόμιση των δικαιολογητικών από τους προμηθευτές στο τέλος της διαγωνιστικής διαδικασίας, θεσμοθετήθηκε με στόχο την απλούστευση της διαδικασίας κυρίως επ' ωφελεία των ενδιαφερομένων. Ωστόσο, προς αποφυγή καταχρηστικής εφαρμογής της ανωτέρω διευκόλυνσης, ο Κανονισμός προέβλεπε επίσης ότι σε περίπτωση μη προσκόμισης κάποιων από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά ή δήλωσης ψευδών ή ανακριβών στοιχείων από αυτόν

προς τον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, κατέπιπτε αυτόματα υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής.

2.11 Κρίσεις αποτελεσμάτων διαγωνισμού (άρθρο 21 Κ.Π.Δ.)

Με τον Κ.Π.Δ. αναγνωριζόταν η δυνατότητα κατακύρωσης της προμήθειας για ολόκληρη, μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα.

Πιο συγκεκριμένα, δεν μπορούσε:

1. στην περίπτωση μεγαλύτερης ποσότητας να υπερέβαινε, σε ποσοστό, το 30% για διαγωνισμούς προϋπολογισθείσης αξίας μέχρι 100.000 €⁵⁴ και το 15% για διαγωνισμούς προϋπολογισθείσης αξίας από 100.001 € και άνω⁵⁵, ή
2. στην περίπτωση μικρότερης ποσότητας να ήταν μειωμένη περισσότερο από το 50%. Ωστόσο για κατακύρωση μέρους της ποσότητας κάτω του καθοριζόμενου στην προκήρυξη ορίου, απαιτούνταν προηγούμενη αποδοχή του προμηθευτή.

Όταν το προς προμήθεια υλικό δεν ήταν διαιρετό και εφόσον υπήρχαν ισότιμες ή ισοδύναμες προσφορές, η επιλογή του προμηθευτή γινόταν με διαπραγμάτευση και όχι με κλήρωση.

Σημειώνεται ότι η επιτροπή διενέργειας του διαγωνισμού μπορούσε, με αιτιολογημένη απόφασή της, να προτείνει ματαίωση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού και επανάληψή του με τροποποίηση ή μη των όρων των τεχνικών προδιαγραφών του. Κατά γενική αρχή, ο αναθέτων φορέας έχει πάντοτε την ευχέρεια να ακυρώσει τη διαγωνιστική διαδικασία και να προχωρήσει σε επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού σε περίπτωση που διαπιστώσει, είτε ότι δεν έχει επιτευχθεί ικανοποιητικό επίπεδο ανταγωνισμού, είτε, ακόμη και αν συντρέχει η περίπτωση του ανταγωνισμού, η τελική προσφορά δεν κρίνεται ικανοποιητική⁵⁶.

2.12 Διαδικασία με διαπραγμάτευση (άρθρο 22 Κ.Π.Δ.)

Οι προμήθειες για το δημόσιο τομέα μπορούσαν να διεξαχθούν εναλλακτικά, με διαπραγμάτευση⁵⁷, με ή χωρίς προηγούμενη προκήρυξη. Ουσιαστικά, επρόκειτο για μια

⁵⁴ Περιλαμβανομένου Φ.Π.Α..

⁵⁵ Περιλαμβανομένου Φ.Π.Α..

⁵⁶ Στις περιπτώσεις αυτές η αναθέτουσα αρχή όφειλε να αιτιολογήσει επαρκώς τη σχετική κρίση της (ΣτΕ Επ. Αν. 1137/2006).

⁵⁷ Εξαιρετική ή απευθείας.

διαδικασία που οι επί μέρους φορείς προσέφευγαν στους προμηθευτές της επιλογής τους και διαπραγματεύονταν τους όρους των υπό σύναψη συμβάσεων με έναν ή περισσότερους από αυτούς⁵⁸. Η προαναφερθείσα διαδικασία απαιτούσε απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του αρμόδιου για τη διοίκηση του φορέα οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου⁵⁹.

Οι αποφάσεις των Αναθετουσών Αρχών που αφορούσαν σε προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του Π.Δ. 59/2007⁶⁰ και των άρθρων 24 και 25 του Π.Δ. 60/2007⁶¹, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονταν έπειτα από σύμφωνη γνώμη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.⁶² Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκούνταν μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιωνόταν, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της Αναθέτουσας Αρχής⁶³.

2.13 Συμφωνίες - πλαίσιο [άρθρο 22Α Κ.Π.Δ. (συμπλήρωση με άρθρο 9 του Ν. 4038/2012)]

Οι εν λόγω διατάξεις παρείχαν τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να συνάπτουν συμφωνίες - πλαίσιο για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών, των οποίων η προϋπολογισθείσα δαπάνη ήταν μικρότερη των εκάστοτε ισχυόντων κοινοτικών ορίων. Οι συμφωνίες - πλαίσιο συνάπτονταν με:

- i. έναν οικονομικό φορέα ή
- ii. με περισσότερους οικονομικούς φορείς.

Στην πρώτη περίπτωση, οι συμβάσεις που βασίζονταν σε αυτή τη συμφωνία – πλαίσιο ανατίθεντο σύμφωνα με τους όρους που ορίζονταν σε αυτήν. Για τη σύναψη των συμβάσεων αυτών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούσαν να διαβουλεύονται γραπτώς με το φορέα, ζητώντας, εν ανάγκη, να ολοκληρώσει την προσφορά του.

⁵⁸ Σε περίπτωση που συνέτρεχε κάποια από τις προϋποθέσεις που ανέφερε η παρ. 13 του άρθρου 2 του Ν. 2286/1995.

⁵⁹ Η απόφαση δεν απαιτούνταν στην προμήθεια αγαθών αξίας κάτω των 200.000 €, η δαπάνη των οποίων δεν υπερέβαινε κατ' είδος σε ετήσια βάση, το ποσό που καθοριζόταν από τον Υπουργό Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού.

⁶⁰ Άρθρο 40 παρ. 3 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

⁶¹ Άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ αντίστοιχα.

⁶² Η οποία συστάθηκε με το Ν. 4013/2012.

⁶³ Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας τεκμαίρετο η σύμφωνη γνώμη της Αρχής.

Στη δεύτερη περίπτωση, οι οικονομικοί φορείς έπρεπε να είναι τουλάχιστον τρεις (3), εφόσον υπήρχε επαρκής αριθμός οικονομικών φορέων που πληρούσαν τα κριτήρια επιλογής ή/και αποδεκτές προσφορές που ανταποκρίνονταν στα κριτήρια ανάθεσης.

Οι αναθέτουσες αρχές δεν είχαν τη δυνατότητα να προσφύγουν στις συμφωνίες - πλαίσιο καταχρηστικά ή κατά τρόπο που εμπόδιζε, περιορίζε ή νόθευε τον ανταγωνισμό, ενώ επίσης οι εν λόγω συμφωνίες καθώς και οι εκτελεστικές αυτών συμβάσεις, αποστέλλονταν για προληπτικό έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο, κατά τις οικείες διατάξεις.

2.14 Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί [άρθρο 22B Κ.Π.Δ. (συμπλήρωση με άρθρο 9 του Ν. 4038/2012)]

Στην ελληνική έννομη τάξη η χρήση των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών προβλέπεται ρητά στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, των οποίων η εκτιμώμενη αξία⁶⁴ είναι ίση προς ή ανώτερη από τα εκάστοτε ισχύοντα κοινοτικά όρια⁶⁵.

Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός αφορούσε είτε μόνο στις τιμές, εφόσον η σύμβαση ανατίθετο στην κατώτερη τιμή, είτε στις τιμές ή/και τις αξίες των στοιχείων των προσφορών που επισημαίνονταν στη συγγραφή υποχρεώσεων, εφόσον η σύμβαση ανατίθετο στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Όταν οι αναθέτουσες αρχές αποφάσιζαν τη χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, είχαν την υποχρέωση να το αναφέρουν στην προκήρυξη διαγωνισμού.

Η Γ.Γ.Ε.⁶⁶ έδωσε πληροφορίες σχετικά με τη διενέργεια δημόσιων διαγωνισμών προμηθειών αγαθών με τη χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού και ειδικότερα αναφορικά με:

- τις διακηρύξεις με χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού,
- τη διαδικασία, καθώς και
- την περάτωση αυτού.

⁶⁴ Άνευ Φ.Π.Α..

⁶⁵ Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 28 του Π.Δ. 60/2007 και έπειτα στον Κ.Π.Δ., αναφερόταν ότι οι αναθέτουσες αρχές δύνατο να αποφασίζουν, πριν από την ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης, τη διεξαγωγή ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, όταν οι όροι και εν γένει οι προδιαγραφές της σύμβασης μπορούσαν να καθορισθούν με ακρίβεια.

⁶⁶ Με την υπ' αριθμ. Π1/4168/25.10.2011 εγκύκλιο της.

Τη διαδικασία του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού μπορούσε να παρακολουθεί η Επιτροπή Αξιολόγησης του διαγωνισμού ή ειδική προς τούτο οριζόμενη ομάδα η οποία συγκροτείτο με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του αρμόδιου για τη διοίκηση του φορέα οργάνου.

2.15 Δυναμικά συστήματα αγορών [άρθρο 22Γ Κ.Π.Δ. (συμπλήρωση με άρθρο 9 του Ν. 4038/2012)]

Σύμφωνα με τη σχετική διάταξη του Κ.Π.Δ., τα δυναμικά συστήματα αγορών⁶⁷ εφαρμόζονταν και για όλες τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις προμήθειας αγαθών, των οποίων η προϋπολογισθείσα δαπάνη ήταν κατώτερη των εκάστοτε ισχυόντων κοινοτικών ορίων, με τη χρήση αποκλειστικώς ηλεκτρονικών μέσων⁶⁸.

Όπως οριζόταν και στην παρ. 2 του άρθρου 27 του Π.Δ. 60/2007⁶⁹, κατά την εφαρμογή δυναμικού συστήματος αγορών, οι αναθέτουσες αρχές ακολουθούσαν τους κανόνες της ανοικτής διαδικασίας σε όλες τις φάσεις της, μέχρι την ανάθεση των συμβάσεων στο πλαίσιο αυτού του συστήματος. Στο σύστημα γίνονταν δεκτοί όλοι οι προσφέροντες, οι οποίοι πληρούσαν τα κριτήρια επιλογής και είχαν υποβάλει ενδεικτική προσφορά⁷⁰ σύμφωνη προς τη συγγραφή υποχρεώσεων και τα λοιπά τεύχη του διαγωνισμού.

2.16 Ανακοίνωση κατακύρωσης – ανάθεσης (άρθρο 23 Κ.Π.Δ.)

Η ανακοίνωση που αποστέλλονταν στον προμηθευτή στον οποίο γινόταν η κατακύρωση ή η ανάθεση προμήθειας, περιελάμβανε τα κάτωθι στοιχεία:

- το προς προμήθεια είδος,
- την ποιότητα,
- την τιμή,
- το φορέα για τον οποίο προοριζόταν το υλικό,

⁶⁷ Άρθρο 27 του Π.Δ. 60/2007.

⁶⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφοι 2 έως 5 του Π.Δ. 60/2007.

⁶⁹ Άρθρο 33 οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

⁷⁰ Οι ενδεικτικές προσφορές μπορούσαν να βελτιώνονται οποιαδήποτε στιγμή, υπό τον όρο ότι εξακολουθούσαν να συνάδουν προς τη συγγραφή υποχρεώσεων.

- ❑ τη συμφωνία της κατακύρωσης ή της ανάθεσης με τους όρους της διακήρυξης και της πρόσκλησης, καθώς και με το σχέδιο σύμβασης που είχε επισυναφθεί στη διακήρυξη και
- ❑ την προθεσμία της υπογραφής.

Αναφορικά με την προθεσμία υπογραφής της σύμβασης, ο προμηθευτής στον οποίο γινόταν η κατακύρωση υποχρεούνταν να προσέλθει μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της ανακοίνωσης για την υπογραφή της σχετικής σύμβασης, προσκομίζοντας και την προβλεπόμενη εγγύηση καλής εκτέλεσης, ενώ σε περίπτωση μη προσέλευσης κηρύσσονταν έκπτωτος⁷¹

2.17 Συμβάσεις (άρθρο 24 Κ.Π.Δ.)

Μετά την ανακοίνωση της κατακύρωσης, υπογράφονταν από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη η σύμβαση⁷², αφού είχαν προηγουμένως συμπληρωθεί τα στοιχεία της προσφοράς του προμηθευτή η οποία είχε γίνει αποδεκτή.

Δυνατότητα τροποποίησης της σύμβασης, υφίστατο σε αντικειμενικά δικαιολογημένες περιπτώσεις και κατόπιν γνωμοδότησης του αρμοδίου οργάνου, εφόσον συνέτρεχαν σωρευτικά οι κάτωθι προϋποθέσεις:

- I. υπήρχε συμφωνία και των δύο μερών και
- II. η τροποποίηση προβλεπόταν από συμβατικό όρο.

2.18 Εγγυήσεις (άρθρο 157 του Ν. 4281/2014)

Κρίνεται σκόπιμο στο σημείο αυτό να διευκρινιστεί πως η έναρξη ισχύος του σχετικού άρθρου εκκίνησε άμεσα από τη δημοσίευση του Ν. 4281/2014⁷³, όπως ορίζεται στο άρθρο 201§5 του ίδιου νόμου, με συνέπεια την κατάργηση των προγενέστερων ρυθμίσεων που περιλαμβάνονταν στο άρθρο 25 του Κ.Π.Δ..

Συνεπώς, οι Αναθέτουσες Αρχές ζητούν από τους προσφέροντες να προσκομίσουν, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα είδη εγγυήσεων:

⁷¹ Με απόφαση του αρμοδίου Υπουργού, ή του αρμοδίου για τη διοίκηση του φορέα οργάνου, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμοδίου οργάνου.

⁷² Το κείμενο της οποίας είχε ήδη επισυναφθεί στη διακήρυξη.

⁷³ Ητοι από 8 Αυγούστου 2014.

Συγκεκριμένα:

- 1) Το ύψος της εγγύησης συμμετοχής καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε ευρώ και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 2% της προεκτιμώμενης αξίας της σύμβασης⁷⁴.
- 2) Το ποσοστό της εγγύησης καλής εκτέλεσης ανέρχεται σε ποσοστό έως 5% επί της συμβατικής αξίας⁷⁵.
- 3) Το ύψος της εγγύησης καλής εκτέλεσης συμφωνίας-πλαίσιο ανέρχεται σε ποσοστό έως 0,5% επί της συνολικής αξίας της συμφωνίας - πλαίσιο ή του τμήματος αυτής, η οποία θα αποδεδμεύεται με ισόποσο και αναλογικό τρόπο, κατ' έτος, σε σχέση με τη συνολική χρονική διάρκεια της συμφωνίας.
- 4) Στην περίπτωση χορήγησης προκαταβολής κατατίθεται ισόποση εγγύηση προκαταβολής⁷⁶.

Συμπληρωματικές προβλεπόμενες εγγυήσεις συνιστούν οι κάτωθι:

- i. Εγγύηση καλής λειτουργίας⁷⁷, με σκοπό την αποκατάσταση αναφυόμενων ελαττωμάτων, προκληθέντων από δυσλειτουργία των έργων ή των αγαθών, εφόσον από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται η προσκόμιση αυτής.

⁷⁴ Άνευ Φ.Π.Α..

⁷⁵ Άνευ Φ.Π.Α..

⁷⁶ Σε περίπτωση που προσκομίζεται και εγγύηση καλής εκτέλεσης, δεν απαιτείται η προσκόμιση της εγγύησης προκαταβολής, καθώς η πρώτη καλύπτει τη δεύτερη.

⁷⁷ Το ύψος της εγγύησης καλής λειτουργίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό.

- ii. Ασφάλιση κατά παντός κινδύνου και αστικής ευθύνης⁷⁸, η οποία καλύπτει την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από τον ανάδοχο της σύμβασης κατά την εκτέλεσή της.

2.19 Συγκρότηση συλλογικών οργάνων (άρθρο 38 Κ.Π.Δ.)

Ο Κ.Π.Δ. προσδιόριζε τα εξής συλλογικά όργανα των οποίων η συγκρότηση ήταν απαραίτητη εκ μέρους των αναθετουσών αρχών, από τη στιγμή τις διενέργειας των διαγωνισμών έως και την οριστική παραλαβή των υλικών, προκειμένου να φέρουν εις πέρας τη διενέργεια αυτών:

- ↗ τριμελής ή πενταμελής επιτροπή για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των διαγωνισμών και των διαδικασιών διαπραγμάτευσης,
- ↗ τριμελής ή πενταμελής επιτροπή για την αξιολόγηση ενστάσεων και προσφυγών⁷⁹ και
- ↗ τριμελής επιτροπή για την παραλαβή των συμβατικών υλικών.

Οι εν λόγω επιτροπές συγκροτούνταν για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους και λειτουργούσαν σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις περί συλλογικών οργάνων, με το κυρίαρχο νομοθετικό πλαίσιο να προσδιορίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 13 έως 15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας⁸⁰.

⁷⁸ Η ασφάλιση αυτή ζητείται υποχρεωτικά στις δημόσιες συμβάσεις έργων.

⁷⁹ Σημειώνεται ότι τα μέλη της έπρεπε να είναι διάφορα από τα μέλη της ως άνω επιτροπής.

⁸⁰ Ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 45/Α/1999).

Ενότητα 3

Παθογένειες ελληνικού συστήματος Δημοσίων Προμηθειών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε κείμενό της επισημαίνει χαρακτηριστικά πως: «Οι διαδικασίες για τις δημόσιες προμήθειες είναι αναποτελεσματικές και απορροφούν πολλούς πόρους, καθώς ο δημόσιος τομέας επενδύει διπλάσιο αριθμό ανθρωποημερών για τη διεξαγωγή των διαδικασιών. Κατά μέσο όρο, κάθε διαδικασία οδηγεί σε δύο προσφορές. Η κατάσταση αυτή έχει δυσμενείς συνέπειες για τους προμηθευτές του δημόσιου τομέα και επαυξάνει τα έξοδα. Εμποδίζει την απόκτηση εξοπλισμού και υπηρεσιών αναγκαίων για την παροχή δημοσίων υπηρεσιών, καθώς και την ολοκλήρωση έργων που χρηματοδοτούνται από τα ταμεία της Ε.Ε.»⁸¹.

Λαμβάνοντας υπόψη πως οι δημόσιες συμβάσεις αντιπροσωπεύουν το 12% του ελληνικού Α.Ε.Π., σε συγκερασμό με το γεγονός πως οι υποψήφιοι που υποβάλλουν προσφορά για να αναλάβουν ελληνικές δημόσιες συμβάσεις αναμένουν το διπλάσιο χρόνο εν συγκρίσει με το μέσο όρο της Ε.Ε. για την κατακύρωση της εκάστοτε σύμβασης [σχεδόν ένα (1) έτος], εξάγεται το συμπέρασμα της ύπαρξης πολλαπλών ατελειών στο εθνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων⁸².

Η διαχρονική αυτή επιβάρυνση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην έλλειψη διαφάνειας και αποτελεσματικής διαχείρισης των κρατικών πόρων. Ως εκ τούτου, τα ετήσια δημοσιονομικά ελλείμματα και εν τέλει το δημόσιο χρέος διογκώνονται, ενώ ταυτόχρονα, η υλοποίηση αναπτυξιακών επενδύσεων κωλυσιεργεί, εξέλιξη άκρως αρνητική, δεδομένης της τρέχουσας δημοσιονομικής στενότητας.

Εγγενής αδυναμία του ελληνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων, συνιστά η ύπαρξη ενός πολυδαίδαλου νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου, το οποίο χαρακτηρίζεται από:

- ✦ αφθονία σχετικών ρυθμίσεων,
- ✦ αλληλεπικάλυψη αρμοδιοτήτων,
- ✦ ad hoc ερμηνεία των διατάξεων και

⁸¹ Τα παραπάνω επισημαίνονται στη σελίδα 10 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, με τίτλο: «Ανάπτυξη για την Ελλάδα».

⁸² Οι συγκεκριμένες διαπιστώσεις συμπεριλαμβάνονται στην ως άνω Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

- ✘ καθυστέρηση στην παροχή έννομης προστασίας.

Ευλογοφανώς, τα προαναφερθέντα επιδρούν ανασταλτικά στην ανταγωνιστικότητα, αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος.

Η ποικιλομορφία των κανόνων ανάθεσης⁸³ ανάλογα με:

- ♦ την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης,
- ♦ το είδος της υπό ανάθεση σύμβασης,
- ♦ τον τομέα της αγοράς και
- ♦ το είδος της αναθέτουσας αρχής,

προξενεί σύγχυση τόσο στις αναθέτουσες αρχές, όσο και στους οικονομικούς φορείς που θα επιθυμούσαν να συμβληθούν με το Δημόσιο, οι οποίοι εξαιτίας αυτού τελικώς αποθαρρύνονται από τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες ανάθεσης.

Στις ανωτέρω αρνητικές επιδράσεις, έρχονται να προστεθούν η ανασφάλεια δικαίου και η κατακόρυφη αύξηση των υποβαλλόμενων διοικητικών και δικαστικών προσφυγών, ως απόρροια της πολυνομίας και της κατά περίπτωση ερμηνείας των διατάξεων από την πλευρά της Δημόσιας Διοίκησης.

Προς επίρρωση των παραπάνω, ο Ο.Ο.Σ.Α. σε σχετική Μελέτη⁸⁴ του, υποστήριξε πως τα διοικητικά βάρη πληροφόρησης που προκαλούν οι αβελτηρίες του συστήματος δημοσίων συμβάσεων, αντιστοιχούν σε οικονομική επιβάρυνση των επιχειρήσεων ύψους 393,13 εκατομμυρίων ευρώ για την Ελλάδα⁸⁵.

Η εν λόγω Μελέτη, εντόπισε πολυάριθμες αγκυλώσεις σε ποικίλους τομείς του ελληνικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων. Ενδεικτικά παρατίθενται τα ακόλουθα ευρήματα:

- ❖ Η ύπαρξη διαφορετικών εθνικών κανόνων και πρακτικών για τις δημόσιες συμβάσεις συντελεί στην καλλιέργεια κλίματος κανονιστικής αβεβαιότητας για τους πλειοδότες και τις αναθέτουσες αρχές, με συνέπεια οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να αφιερώνουν σημαντικό αρκετό χρόνο προκειμένου να εξοικειωθούν όχι μόνο με τις απαιτήσεις της προκήρυξης, αλλά και με τη νομοθεσία και τους σχετικούς κανονισμούς.

⁸³ Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις».

⁸⁴ Μελέτη με τίτλο: «Measurement and Reduction of Administrative Burdens in 13 sectors in Greece: Final Report -Public Procurement, OECD, Paris, 28 February 2014.

⁸⁵ Έχει ταξινομηθεί στο σύνολό του ως διοικητικό βάρος, καθώς δεν υπάρχει κόστος συνήθους επιχειρηματικής λειτουργίας που πιθανώς να συνεχίσει να υφίσταται εάν εξαλειφθούν οι υποχρεώσεις.

- ❖ Σε σχετική μελέτη⁸⁶ που πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις δημόσιες συμβάσεις, διαπιστώθηκε ότι μόλις το 6% του συνολικού αριθμού των γνωστοποιήσεων ανάθεσης ελληνικών συμβάσεων που δημοσιεύονται στη διαδικτυακή τοποθεσία του καθημερινού ηλεκτρονικού δελτίου υποβολής προσφορών⁸⁷, αφορούσε σε συμφωνίες - πλαίσιο, εν συγκρίσει με το μέσο όρο ύψους 11% των 30 μελών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.).
- ❖ Οι επιχειρήσεις σε αρκετές περιπτώσεις ενημερώνονται σχετικά με τα δημοσιευμένα έγγραφα προκηρύξεων μέσω ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων στις οποίες καταβάλλουν αμοιβές.
- ❖ Με βάση τα πορίσματα της μέτρησης, στο 70% περίπου των διαγωνισμών για δημόσια έργα, η αναθέτουσα αρχή δεν παρέχει σε ηλεκτρονική μορφή τα πλήρη έγγραφα που απαιτούνται για το διαγωνισμό.
- ❖ Κατά τη μέτρηση, απεδείχθη πως οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν πολυάριθμα αντίτυπα των εγγράφων προσφοράς, γεγονός που θεωρείται χρονοβόρο και δαπανηρό για τις επιχειρήσεις, ενώ η απουσία δυνατότητας ηλεκτρονικής υποβολής αυτών, επιτείνει το πρόβλημα.
- ❖ Οι πλειοδότες υποχρεούνται να υποβάλλουν αντίγραφα των υποστηρικτικών εγγράφων, ακόμη και εάν έχουν προηγουμένως υποβάλει τα ίδια υποστηρικτικά έγγραφα στην ίδια αναθέτουσα αρχή, με αποτέλεσμα να υφίσταται περιττή επανάληψη.

Συμπερασματικά, η εκ θεμελίων αναδιάρθρωση του ευρύτερου πεδίου των δημοσίων συμβάσεων κρίνεται αναγκαία, με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση ενός συνεκτικού και ομοιόμορφου πλαισίου.

⁸⁶ PwC, London Economics and Ecorys (2011) Public Procurement in Europe: Cost and effectiveness, Oslo, σελ.38.

⁸⁷ Tenders Electronic Daily – TED.

Μέρος Β΄

Ενότητα 4

Παρουσίαση του Ν. 4281/2014⁸⁸

4.1 Αρχιτεκτονική – Συνοπτική παρουσίαση του νόμου

Ο παρών νόμος χαρακτηρίζεται δικαιολογημένα ως πολυνομοσχέδιο, καθώς εγκολπώνει διατάξεις, αφορώσες σε έξι (6) διαφορετικά Υπουργεία, με συνέπεια η δομή του να διακρίνεται σε ισόποσα Μέρη. Για τις ανάγκες της ανά χειράς εργασίας, έμφαση θα δοθεί στο Β΄ Μέρος αυτού, το οποίο περιλαμβάνει διατάξεις του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού. Οι εν λόγω διατάξεις συνιστούν συνέχεια της προσπάθειας εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης του εθνικού συστήματος Δημοσίων Προμηθειών. Ειδικότερα, το εν λόγω Μέρος συντίθεται από εννέα (9) Μέρη, κάθε ένα εκ των οποίων πραγματεύεται συγκεκριμένη πτυχή του συστήματος Δημοσίων Προμηθειών.

4.2 Καινοτόμα στοιχεία

Οι καινοτομίες που εισήχθησαν με τις σχετικές διατάξεις, είχαν ως στόχο την υπέρβαση των παθογενειών του συστήματος των Δημοσίων Προμηθειών. Οι νέες ρυθμίσεις καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα διαδικαστικών κυρίως αναλησιών και παρατίθενται οι σπουδαιότερες αυτών ανά ειδικότερο πεδίο. Εκτενέστερα:

I. Ενοποίηση⁸⁹

Ο νόμος προωθεί την ενιαία ρύθμιση των διαδικασιών ανάθεσης πάσας μορφής δημόσιας σύμβασης προμηθειών, υπηρεσιών και έργων, ανεξάρτητα από το είδος της

⁸⁸ «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 160/Α΄/8.8.2014).

⁸⁹ Άρθρα: 14, 18 και 19.

αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα⁹⁰, με παράλληλη κατάργηση των προηγούμενων πολυπληθών και ποικίλων διατάξεων.

II. Καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς⁹¹

Με τον παρόντα νόμο εισήχθησαν αυστηρές δικλείδες διαφάνειας, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων, που δύνανται να προκύψουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, με γνώμονες την προστασία του ανταγωνισμού και την ίση μεταχείριση όλων των συμμετεχόντων.

III. Προγραμματισμός⁹²

Ο έγκαιρος και εκ των προτέρων προγραμματισμός των αναθετουσών αρχών αναφορικά με τις δημόσιες συμβάσεις που προτίθενται να συνάψουν, αναγορεύεται σε σημαντική καινοτομία, καθώς με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η δυνατότητα για επιλογή της βέλτιστης διαδικασίας και τρόπου σύναψης των συμβάσεων, συνδυαζόμενη με τον εύστοχο προϋπολογισμό των εκτιμώμενων δαπανών.

Οι νέες ρυθμίσεις θεσπίζουν την υποχρέωση του αναθέτοντος φορέα για κατάρτιση Πίνακα Προγραμματισμού, με σκοπό τον επιτυχή σχεδιασμό των συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων που πρόκειται να συναφθούν εντός του επόμενου οικονομικού έτους. Ο εν λόγω πίνακας περιλαμβάνει ποικίλα στοιχεία⁹³, ενώ προβλέπεται και η καταχώρησή του στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., όπου παραμένει αναρτημένος τουλάχιστον μέχρι την 30^η Ιουλίου του επόμενου οικονομικού έτους.

⁹⁰ Επί παραδείγματι: Κράτος, Ο.Τ.Α., Δ.Ε.Κ.Ο..

⁹¹ Άρθρα: 45 και 46.

⁹² Άρθρο: 148.

⁹³ Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται είναι: α) ο αριθμός, το είδος και το αντικείμενο των συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των ενδεικτικών ποσοτήτων καθώς και των δικαιωμάτων προαίρεσης, β) η συνολική εκτιμώμενη αξία των συμβάσεων και ενδεχομένως, εκάστης εξ' αυτών, γ) η διαδικασία ανάθεσης των συμβάσεων, δ) η προγραμματισμένη έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης των συμβάσεων, ε) η προβλεπόμενη διάρκεια των συμβάσεων και στ) κάθε άλλη σχετική πληροφορία ή στοιχείο.

IV. Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά⁹⁴

Ο διάλογος των αναθετουσών αρχών με τους φορείς της αγοράς δύναται να προσφέρει πολλαπλά οφέλη στις μεν, καθώς αποκτούν τη δυνατότητα να:

- καθορίσουν τις ανάγκες τους,
- προσδιορίσουν τις τεχνικές προδιαγραφές και
- διαμορφώσουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για την ανάθεση και την εκτέλεση της σύμβασης στα έγγραφα του διαγωνισμού,

παρέχοντας τους την ευχέρεια να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στις προσυμβατικές διαδικασίες.

Επιπρόσθετα, οι αναθέτουσες αρχές αντιλαμβάνονται εγκαίρως τις επικρατούσες αγοραστικές τάσεις, αξιολογούν αποτελεσματικά την αγορά με όρους διάρθρωσης, ικανότητας και δυναμικότητας, ενώ ταυτόχρονα ενημερώνουν τους ενδιαφερόμενους φορείς αναφορικά με τα σχέδια και τις απαιτήσεις των προγραμματισμένων συμβάσεων. Προς ικανοποίηση των ανωτέρω, δύναται να ζητήσουν τη συνδρομή δημοσίων φορέων ή ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων ή φορέων της αγοράς.

V. Ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις⁹⁵

Η ίδρυση και λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Δημόσιων Ηλεκτρονικών Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) συνδυαστικά με τη λειτουργία του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.), ως υποχρεωτικού τρόπου δημοσιότητας του συνόλου των προκηρύξεων και διακηρύξεων δημοσίων συμβάσεων σε εθνικό επίπεδο, αναμένεται να παράσχουν νέα ώθηση στο πεδίο της ηλεκτρονικής διεξαγωγής των διαδικασιών ανάθεσης.

Συγκεκριμένα, τα προσδοκώμενα οφέλη είναι:

- ✓ απλοποίηση στη διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης,
- ✓ εξοικονόμηση χρόνου,
- ✓ μείωση του κόστους των διοικητικών συναλλαγών,
- ✓ διαφάνεια και
- ✓ περιορισμός της διαφθοράς.

⁹⁴ Άρθρα: 149 και 150.

⁹⁵ Άρθρα: 132 – 139.

Λεπτομερέστερα, οι αναθέτοντες φορείς δημοσιεύουν τις προκηρύξεις και διακηρύξεις ή αποφάσεις απευθείας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, ανεξαρτήτως της εκτιμώμενης αξίας και της διαδικασίας ανάθεσης, τόσο στο Μητρώο, όσο και στην ιστοσελίδα τους⁹⁶, εφόσον διαθέτουν. Η δημοσίευση της προκήρυξης στο Μητρώο, αντικαθιστά την υποχρέωση δημοσίευσης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης⁹⁷.

VI. Απλοποίηση διαδικασιών ανάθεσης⁹⁸

Τα προβλεπόμενα μέτρα για την απλοποίηση των διαδικασιών ανάθεσης, ενδεικτικά εστιάζουν:

- Στην υποχρέωση κατάθεσης μίας (1) μόνο υπεύθυνης δήλωσης εκ μέρους των διαγωνιζομένων, με την οποία βεβαιώνεται ότι πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής χωρίς να απαιτείται πλέον η θεώρηση του γνησίου της υπογραφής.
- Στη ρητή υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να προβαίνει σε αίτημα διόρθωσης τυπικών λαθών ή παραλείψεων ήσσονος σημασίας που εντοπίστηκαν κατά το άνοιγμα των προσφορών ή κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, από το διαγωνιζόμενο.
- Στη μείωση των σταδίων για την αποσφράγιση και την αξιολόγηση των προσφορών και του αριθμού των εκδιδόμενων εκτελεστών διοικητικών πράξεων.
- Στη θέσπιση σαφών και λεπτομερών κανόνων και προϋποθέσεων αναφορικά με τον «δανεισμό ικανοτήτων» μεταξύ οικονομικών φορέων και μελών κοινοπραξιών.

Πιο επεξηγηματικά:

Η πρόβλεψη για γενναία μείωση του όγκου των απαιτούμενων αποδεικτικών στοιχείων κατά τη συμμετοχή στις σχετικές διαδικασίες, συνιστά σημαντική καινοτομία, καθώς πλέον βεβαιώνεται η πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, ήτοι ότι οι υποψήφιοι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις περί προσωπικής κατάστασης,

⁹⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 152§1.

⁹⁷ Σημειωτέον, έως την 31^η Δεκεμβρίου 2015 εξακολουθεί η δημοσίευση των προκηρύξεων στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 37§2 του Ν. 4320/2015 «Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 29/Α'/2015).

⁹⁸ Άρθρα: 155, 156, 160, 164 – 168.

οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικών και επαγγελματικών ικανοτήτων, άνευ της πρότερης υποχρέωσης προσκόμισης του συνόλου των αποδεικτικών στοιχείων. Με την πρόσφατη ρύθμιση, την παραπάνω υποχρέωση επωμίζεται αποκλειστικά ο οριστικός ανάδοχος με σκοπό την τεκμηρίωση των βεβαιωθέντων στην υπεύθυνη δήλωση. Η εισαγωγή ωστόσο νέων σχετικών ρυθμίσεων δεν εξαντλείται στην άρση της υποχρέωσης περί υποβολής του συνόλου των εγγράφων, αλλά επεκτείνεται και στην κατάργηση της απαίτησης θεώρησης του γνησίου της υπογραφής του υποβάλλοντος τη δήλωση⁹⁹.

Ακολούθως, η ρύθμιση για τη διάσωση προσφορών πασχουσών από πρόδηλα σφάλματα ή επουσιώδεις παραλείψεις, συνιστά ρηξικέλευθο στοιχείο για το ελληνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων. Η πρωτοφανής σχετική διάταξη χρησιμεύει στον περιορισμό των περιπτώσεων απόρριψης προσφορών για λόγους ήσσονος σημασίας, αποδιδόμενων συνήθως σε ασαφείς όρους των τευχών δημοπράτησης ή προφανείς παραλείψεις εκ μέρους των προσφερόντων/υποψηφίων και οι οποίες, κατά την αυστηρώς ερμηνευόμενη αρχή της τυπικότητας, θα έπρεπε να απορριφθούν κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης.

Η αναθέτουσα αρχή δύναται πλέον να καλεί τους προσφέροντες/υποψηφίους, κατά τη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, ώστε να διευκρινίσουν ή συμπληρώσουν τα υποβληθέντα έγγραφα ή δικαιολογητικά. Με γνώμονα την εφαρμογή των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, η δυνατότητα διευκρίνισης/ συμπλήρωσης που παρέχεται εξαντλείται στις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωσης ή συμπλήρωσης και δεν επιτρέπεται να άγει σε μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή νέων εγγράφων.

Η επόμενη μεταρρυθμιστική κίνηση στο πεδίο της απλοποίησης των διαδικασιών, συμπυκνώνει τη διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών και ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, της οποίας η ολοκλήρωση επιτυγχάνεται πλέον αποκλειστικά σε ένα (1) στάδιο με την παράλληλη έκδοσης μίας (1) μοναδικής εκτελεστής διοικητικής πράξης. Οι νέες διατάξεις εγκαινιάζουν μία πιο ταχεία διαδικασία, η οποία διακρίνεται για τη μείωση του όγκου των δικαιολογητικών και εγγράφων που καλείται να αποσφραγίσει και να ελέγξει το αρμόδιο όργανο.

Η εν λόγω διαδικασία απεικονίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

⁹⁹ Η εν λόγω δήλωση, ανεξαρτήτως της αναγραφόμενης σε αυτήν ημερομηνίας, αποκτά βεβαία χρονολογία με την υποβολή της συνοδευτικής προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής.

Βήμα 1ο

- Έλεγχος και αξιολόγηση της οικονομικής προσφοράς

Βήμα 2ο

- Έλεγχος των δικαιολογητικών συμμετοχής κατά σειρά μειοδοσίας

Βήμα 3ο

- Αποσφράγιση και έλεγχος της πληρότητας και κανονικότητας της τεχνικής προσφοράς μόνο του μειοδότη, εφόσον ο έλεγχος των δικαιολογητικών συμμετοχής απέβη θετικός, ή του προσφέροντος την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή

Βήμα 4ο

- Έγγραφο πρόσκληση προς τον πρώτο σε σειρά κατάταξης μειοδότη για υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης

Μετά το πέρας της διαδικασίας επιλογής και ανάδειξης αναδόχου, η αναθέτουσα αρχή προβαίνει στην έγγραφη ειδοποίηση αυτού για την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης εντός της καθορισμένης στα έγγραφα της σύμβασης προθεσμίας. Η σχετική προθεσμία δε δύναται να υπερβαίνει τις είκοσι (20) ημέρες από την κοινοποίηση της σχετικής ειδοποίησης, όπως και να υπολείπεται των δέκα (10) ημερών από αυτήν.

Ο έλεγχος των εν λόγω δικαιολογητικών συντελείται μέσα σε διάστημα δέκα (10) ημερών από την προσκόμιση αυτών, από το αρμόδιο προς τούτο όργανο. Σε περίπτωση μη προσκόμισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης ή εντοπισμού ελλείψεων στα υποβληθέντα, παρέχεται πρόσθετη προθεσμία πέντε (5) ημερών¹⁰⁰ από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ενημερωτικής ειδοποίησης στον προσωρινό ανάδοχο, ώστε να προσκομισθούν ή συμπληρωθούν.

Σε συνέχεια των ανωτέρω και με σκοπό την προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος και της προσήκουσας εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων, οι νέες ρυθμίσεις υπαγορεύουν την κήρυξη του προσωρινού αναδόχου ως έκπτωτου σε

¹⁰⁰ Η αναθέτουσα αρχή δύναται να παρατείνει την ως άνω προθεσμία, εφόσον αυτό αιτιολογείται επαρκώς. Στην περίπτωση αυτή, η δεκαήμερη προθεσμία για την έκδοση της απόφασης κατακύρωσης, εκκινά από την επομένη της λήξης της προθεσμίας προσκόμισης των δικαιολογητικών.

περίπτωση υποβολής ψευδών ή ανακριβών στοιχείων εκ μέρους του κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς του¹⁰¹.

Σε συνέχεια της θέσπισης μηχανισμών διευκόλυνσης προς τους προσφέροντες, ο νόμος¹⁰² αναγνωρίζει τη δυνατότητα μη κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής του προσφέροντος, με την προϋπόθεση ότι επήλθαν στο πρόσωπό του γεγονότα¹⁰³ που μετέβαλαν καταστάσεις, ώστε να μην πληρούνται πλέον τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής. Στο σημείο αυτό, ο νόμος αναγνωρίζει και ανταμείβει τους επιμελείς και φερέγγυους προσφέροντες με την άρση της πρότερης κύρωσης, καθώς γίνεται αντιληπτό το ενδεχόμενο έλευσης απρόβλεπτων ή αναπόφευκτων περιστάσεων.

VII. Ανεξάρτητο όργανο προσφυγών¹⁰⁴

Η ύπαρξη ανεξάρτητου οργάνου προσφυγών αναμένεται να επιφέρει πολυάριθμα ευεργετικά αποτελέσματα, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται:

- Επιτάχυνση της διαδικασίας επίλυσης διαφορών που αναφύονται κατά το στάδιο της ανάθεσης.
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος έννομης προστασίας.
- Αποσυμφόρηση των δικαστηρίων.

Το συγκριτικό πλεονέκτημα ενός τέτοιου οργάνου συνιστά η υψηλή θεσμική και λειτουργική ανεξαρτησία των έμπειρων και καταρτισμένων στελεχών του.

VIII. Τροποποίηση της σύμβασης¹⁰⁵

Το ζήτημα της τροποποίησης της σύμβασης κατά τη διάρκεια εκτέλεσής της προσβέβει ιδιαίτερα κρίσιμο πεδίο για την Ε.Ε., διαπίστωση η οποία διαφαίνεται και από τη νομολογία του Δ.Ε.Ε.. Ειδικότερα, αποσαφηνίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες για τυχόν τροποποιήσεις μιας σύμβασης κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, απαιτείται η διεξαγωγή νέας διαδικασίας ανάθεσης.

¹⁰¹ Στην εν λόγω περίπτωση, η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή ή την επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

¹⁰² Άρθρο: 169.

¹⁰³ Εφόσον τα γεγονότα αυτά επήλθαν ή για τα οποία έλαβε γνώση, μετά την υποβολή της υπεύθυνης δήλωσης και ενημέρωσε σχετικά την αναθέτουσα αρχή /αναθέτοντα φορέα εγκαίρως, και σε κάθε περίπτωση πριν από την κοινοποίηση της έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν.

¹⁰⁴ Άρθρα: 179 – 194.

¹⁰⁵ Άρθρο: 177.

ΙΧ. Πιστοποίηση στελεχών δημοσίων συμβάσεων¹⁰⁶

Τα ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα του ΙΝ.ΕΠ. και της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. που απευθύνονται σε στελέχη του Δημοσίου απασχολούμενων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, αναμένεται να:

- αυξήσουν την αποδοτικότητα των δράσεων που καλούνται τα στελέχη αυτά να υλοποιήσουν,
- συνεισφέρουν στην περιστολή των νομοθετικών παραβιάσεων κατά τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και να
- επιτύχουν την επίτευξη της βέλτιστης σχέσης κόστους / ποιότητας.

Χ. Συνοπτικός διαγωνισμός¹⁰⁷

Η εν λόγω καινοτομία συνίσταται στην πρώτη ρητή νομοθετική κατοχύρωση του συνοπτικού διαγωνισμού και των συναφών αυτού, διαδικασιών. Το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο απέφευγε την ξεκάθαρη διατύπωση της συγκεκριμένης διαγωνιστικής διαδικασίας, παραβλέποντας με αυτόν τον τρόπο μία εξαιρετικά δημοφιλή μέθοδο σύναψης δημοσίων προμηθειών. Ο νόμος επιτρέπει τη διενέργεια συνοπτικού διαγωνισμού κατόπιν δημοσίευσης απλοποιημένης προκήρυξης συνδυαστικά με εκτιμώμενη αξία σύμβασης μικρότερης ή ίσης των εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000€¹⁰⁸).

4.3 Συσχέτιση του νόμου με το ενωσιακό δίκαιο

Το ευρωπαϊκό κεκτημένο στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων περιλαμβάνει, εκτός των άλλων, λεπτομερείς σχετικές ρυθμίσεις μέσα από τις Οδηγίες 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ, 89/665/ΕΟΚ, 92/13/ΕΟΚ και 2007/66/ΕΚ, δημιουργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, πρόσφορο έδαφος για την ικανοποίηση των αρχών της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και αποφυγής διακρίσεων, της αναλογικότητας και προστασίας του γνήσιου και ελεύθερου ανταγωνισμού, στον εν λόγω τομέα.

¹⁰⁶ Άρθρο: 196.

¹⁰⁷ Άρθρο: 143.

¹⁰⁸ Άνευ Φ.Π.Α..

Ο θεμελιώδης σκοπός του ενωσιακού δικαίου δημοσίων συμβάσεων είναι το ανταγωνιστικό άνοιγμα του υπό εξέταση τομέα της εσωτερικής αγοράς, προς όφελος τόσο του δημοσίου συμφέροντος, μέσω της επίτευξης του βέλτιστου λόγου κόστους/ποιότητας κατά τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων και, κατ' επέκταση, της αποδοτικής αξιοποίησης των δημοσίων πόρων και της χρηστής διαχείρισης των εισφορών των φορολογουμένων, όσο και της οικονομίας και της κοινωνίας, μέσω της δημιουργίας επιχειρηματικών ευκαιριών υπό όρους ίσης πρόσβασης και δίκαιου ανταγωνισμού.

Στο παραπάνω πλαίσιο, ο παρών νόμος εισαγάγει και ενσωματώνει το σχετικό ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις στην εθνική έννομη τάξη, με κατευθυντήριο άξονα την ποιοτική αναβάθμιση του εγχώριου συστήματος.

Ενότητα 5

Βέλτιστη πρακτική - Cedefop

5.1 Περί Cedefop

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Cedefop¹⁰⁹), συνιστά μία αποκεντρωμένη υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ιδρυτικό έτος το 1975 και έδρα την Ελλάδα από το 1995. Το Κέντρο ειδικεύεται στην ανάπτυξη και υλοποίηση πολιτικών, σχετικών με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση¹¹⁰, επικουρώντας την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τους κοινωνικούς εταίρους στην ανάπτυξη των κατάλληλων πολιτικών.

Οι εν λόγω πολιτικές εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο εφαρμογής της Στρατηγικής 2020¹¹¹ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία προωθεί την έξυπνη, βιώσιμη και δίκως αποκλεισμούς ανάπτυξη, με επιθυμητό ποσοστό εργατικού δυναμικού στο 75%.

Η επιτυχής έκβαση του όλου εγχειρήματος βασίζεται σαφώς στις δεξιότητες του ευρωπαϊκού εργατικού δυναμικού. Το προσωπικό των επιχειρήσεων θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από πολυάριθμα προσόντα για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών υψηλού επιπέδου.

Τα στοιχεία φανερώνουν πως άτομα με χαμηλά ή καθόλου προσόντα διατρέχουν τρεις (3) φορές μεγαλύτερο κίνδυνο να μείνουν άνεργα, σε σχέση με τα άτομα υψηλών προσόντων. Στην Ε.Ε. το ένα τρίτο των εργαζομένων¹¹² εντάσσονται στην προαναφερθείσα κατηγορία, ενώ το ποσοστό των νέων που εγκαταλείπουν πρόωρα το εκπαιδευτικό σύστημα ανέρχεται στο 15%.

Το έργο του Κέντρου επικεντρώνεται από τη μία πλευρά, στην έγκαιρη ανίχνευση των επικρατουσών τάσεων στο σύγχρονο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον και από την άλλη πλευρά, στην προώθηση της διευρωπαϊκής συνεργασίας και την παροχή της απαιτούμενης τεκμηρίωσης για την ανάπτυξη των κατάλληλων πολιτικών.

¹⁰⁹ Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στον ιστότοπο: <http://www.cedefop.europa.eu>.

¹¹⁰ Vocational Education and Training policies (V.E.T. policies).

¹¹¹ Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στην ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

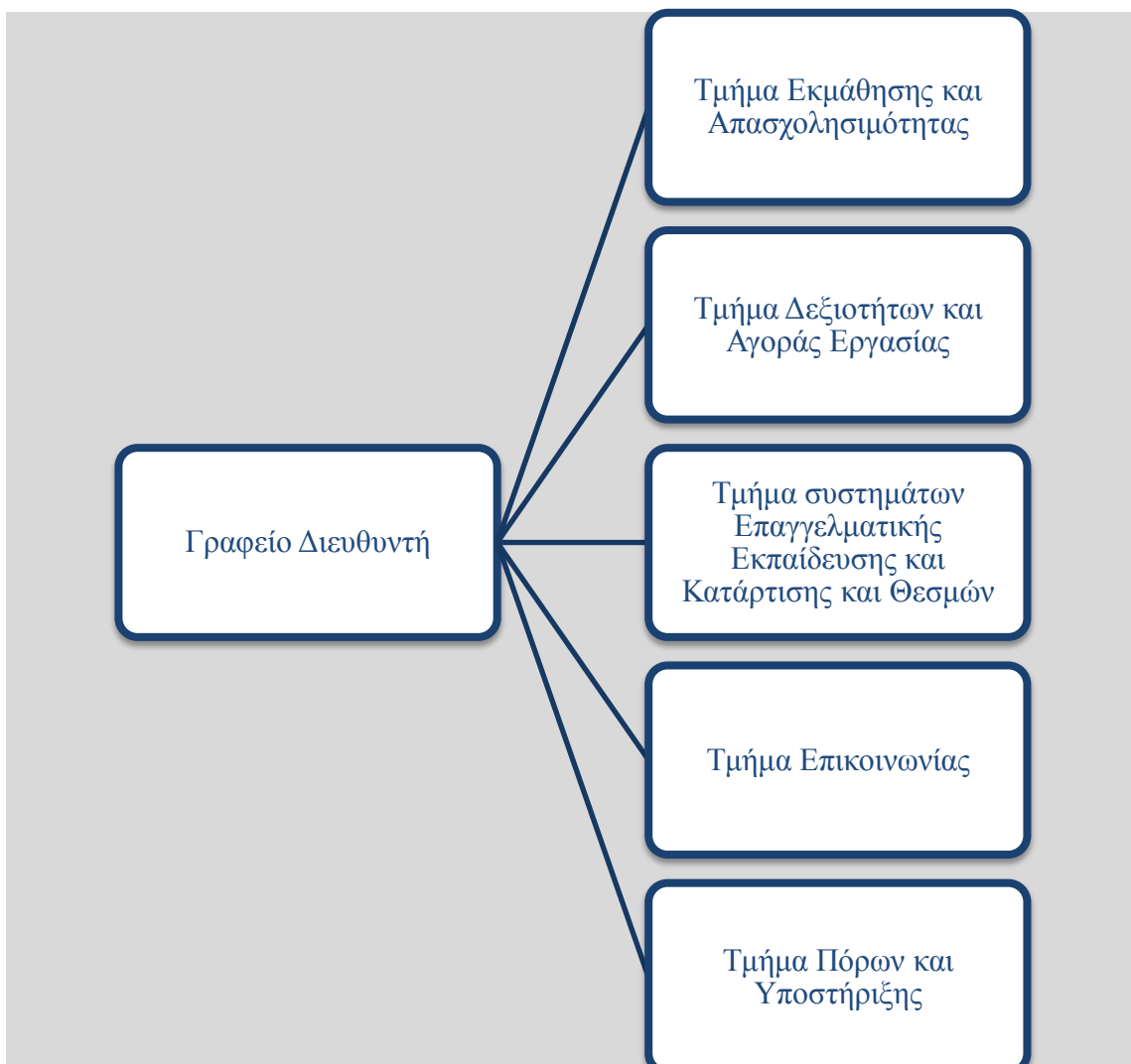
¹¹² Κατά προσέγγιση 75 εκατομμύρια άνθρωποι.

Η προστιθέμενη αξία του έγκειται στις συγκριτικές αναλύσεις και στην εμπειρογνωμοσύνη υψηλού επιπέδου που παρέχει, μέσω έρευνας και δικτύωσης, χρήσιμα γνωρίσματα σχετικά με την:

- παροχή τεχνικών συμβουλών για την ανάπτυξη των κατάλληλων πολιτικών,
- ανίχνευση των σύγχρονων προκλήσεων στο πεδίο δράσης του,
- ενημέρωση του κοινού για τις δράσεις του και τη σημασία αυτών, καθώς και
- ανταλλαγή ιδεών μεταξύ διαμορφωτών πολιτικών, κοινωνικών εταίρων, ερευνητών και επαγγελματιών για τη βελτίωση των πολιτικών.

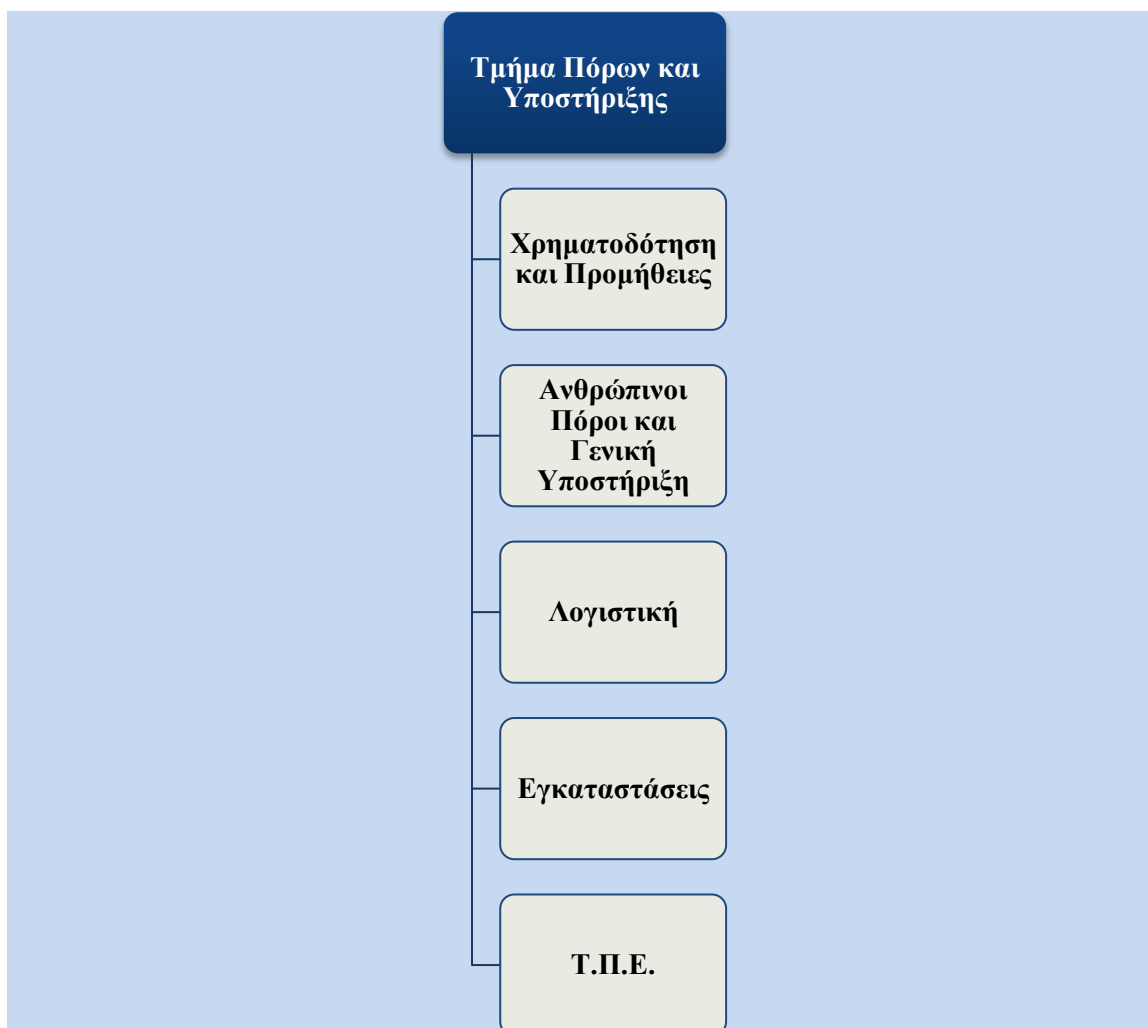
5.2 Οργανική διάρθρωση Cedefop

Η δομική διάρθρωση του Κέντρου απεικονίζεται στο ακόλουθο σχήμα:

5.3 Τρόπος δράσης του Κέντρου σχετικά με τις Δημόσιες Προμήθειες

Για τις ανάγκες της παρούσης εργασίας, το ενδιαφέρον εστιάζεται στο Τμήμα Πόρων και Υποστήριξης του Κέντρου, το οποίο συγκροτείται ως ακολούθως:

Ο ειδικότερος τομέας που αφορά σε ζητήματα χρηματοδότησης και προμηθειών, μεριμνά -μεταξύ άλλων- για την υιοθέτηση έκαστου σχετικού κειμένου, εκδιδόμενου από τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε., προς εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων.

Ο Δημοσιονομικός Κανονισμός του Κέντρου σε συγκερασμό με τους Κανόνες Εφαρμογής αυτού, προβλέπουν τα κάτωθι¹¹³:

- ☞ Το Κέντρο δύναται να συσχετίζεται, κατόπιν αιτήματός του, ως αναθέτουσα αρχή, στην ανάθεση συμβάσεων της Επιτροπής ή δια-οργανικών συμβάσεων¹¹⁴ και με την ανάθεση των συμβάσεων των άλλων οργάνων της Ένωσης.

¹¹³ Combined new Cedefop Financial and Implementing Rules 2014 – Synoptic presentation Cedefop FR+IR, Title V, articles 85-86.

- ↗ Το Κέντρο συμμετέχει στην κεντρική βάση δεδομένων αποκλεισμού (Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης - EWS) που έχει συσταθεί και λειτουργεί από την Επιτροπή¹¹⁵.
- ↗ Το Κέντρο δύναται να συνάπτει σύμβαση, δίχως να προσφύγει σε διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, με την Επιτροπή, τις διοργανικές υπηρεσίες και το Μεταφραστικό Κέντρο των Οργάνων της Ε.Ε.¹¹⁶ για την προμήθεια αγαθών, την παροχή υπηρεσιών ή την εκτέλεση εργασιών που παρέχουν οι τελευταίοι.
- ↗ Το Κέντρο μπορεί να χρησιμοποιήσει κοινές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων με τις αναθέτουσες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής για την κάλυψη των διοικητικών του αναγκών¹¹⁷.

Ειδικότερα, το Κέντρο ακολουθεί τις τιθέμενες κατευθυντήριες γραμμές από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνιστώντας κατ' αυτόν τον τρόπο πρότυπη υπηρεσία στο υπό διερεύνηση πεδίο.

Πιο συγκεκριμένα, το προαναφερθέν θεσμικό όργανο έχει προβεί στην έκδοση Εγχειριδίου¹¹⁸, αναφορικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων για εσωτερική χρήση. Το εν λόγω πόνημα της Επιτροπής στοχεύει στην παροχή πρακτικής βοήθειας προς τις Αναθέτουσες Αρχές, κατά την προετοιμασία και υλοποίηση των σχετικών διαδικασιών. Ο γενικός αυτός Οδηγός παρά το γεγονός πως παρέχει πληροφορίες και επεξηγήσεις που βρίσκονται σε αυστηρή συμμόρφωση με τους ισχύοντες κανόνες και κανονισμούς, δε δύναται ωστόσο να έχει νομική προβολή. Διευκρινίζεται πως οι κανόνες, οι κανονισμοί καθώς και έκαστη διευκρίνιση που παρέχεται σε σχέση με τις αποφάσεις του Δ.Ε.Ε. υπερισχύουν.

Το πεδίο εφαρμογής του Εγχειριδίου καλύπτει αποκλειστικά τις δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται από την Επιτροπή¹¹⁹ με δική της ευθύνη και αφορούν σε αγαθά, υπηρεσίες, έργα και κτήρια.

¹¹⁴Ο κύριος λόγος για τη διασφάλιση της διοργανικής συνεργασίας στο πλαίσιο των διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων είναι ότι μπορούν να επιτευχθούν οικονομίες κλίμακας με τη συγκέντρωση της αγοραστικής δύναμης και των πόρων των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, φορέων, υπηρεσιών και άλλων εμπλεκόμενων.

¹¹⁵ Σύμφωνα με το Άρθρο 108 του Γενικού Δημοσιονομικού Κανονισμού.

¹¹⁶ Το οποίο θεσπίστηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 2965/94 του Συμβουλίου.

¹¹⁷ Σε μια τέτοια περίπτωση, το άρθρο 133 του Κανονισμού εφαρμογής του γενικού δημοσιονομικού κανονισμού εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών.

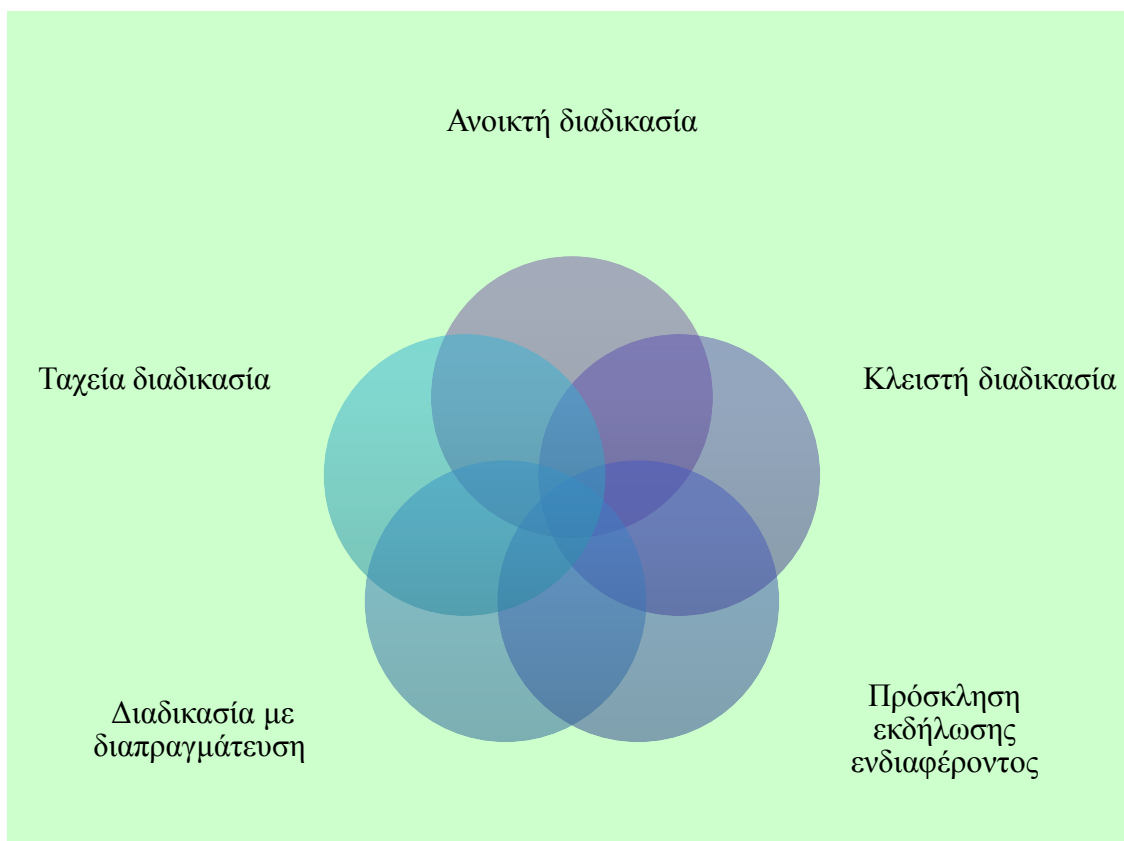
¹¹⁸ Vade-mecum on public procurement in the Commission, European Commission, Budget, Central Financial Service, March 2008 (last update: 4 January 2010).

¹¹⁹ Όπως ορίζονται στο Μέρος I, Τίτλος V του Δημοσιονομικού Κανονισμού.

5.4 Παρουσίαση του Εγχειριδίου σχετικά με τις Δημόσιες Προμήθειες

Προβλεπόμενα είδη διαγωνιστικών διαδικασιών

Τα είδη των διαγωνιστικών διαδικασιών που προβλέπονται από το Εγχειρίδιο αναφορικά με τις Δημόσιες Προμήθειες παρουσιάζονται ακολούθως:

1. Ανοικτή διαδικασία¹²⁰

Η διαδικασία εκκινά με μία διαφήμιση¹²¹, στην οποία περιγράφονται τα βασικά χαρακτηριστικά της σύμβασης και δημοσιεύεται στη σειρά S της Επίσημης Εφημερίδας. Η εν λόγω ανακοίνωση περιλαμβάνει ειδικές λεπτομέρειες αφορώσες σε:

- ♦ την έναρξη της διαδικασίας,
- ♦ την οργάνωση αυτής,
- ♦ τις μεθόδους αξιολόγησης των προφορών,
- ♦ την προθεσμία για την υποβολή προσφορών, καθώς και

¹²⁰ Πρόκειται για τυπική διαδικασία που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε οποιαδήποτε μορφή δημόσιας σύμβασης.

¹²¹ Η οποία έχει τη μορφή προκήρυξης διαγωνισμού.

- ♦ την ημερομηνία της αποσφράγισης αυτών.

Δυνατότητα υποβολής προσφοράς έχει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Οι προσφορές υποβάλλονται σε σφραγισμένο φάκελο και ανοίγονται από την επιτροπή αποσφράγισης δημοσίως. Η επιτροπή αξιολόγησης¹²² εν συνεχεία, αξιολογεί όλες τις προσφορές, εφαρμόζοντας τα κριτήρια αποκλεισμού, επιλογής και ανάθεσης για έκαστη εξ' αυτών. Επιπλέον, προετοιμάζει την έκθεση αξιολόγησης, η οποία περιλαμβάνει και τις διατυπωμένες συστάσεις της. Ακολούθως, ο διατάκτης λαμβάνει την απόφαση ανάθεσης και η Αναθέτουσα Αρχή αποστέλλει την κοινοποίηση ανάθεσης της σύμβασης στο σύνολο των υποψηφίων.

Μέσω της κοινοποίησης, η Αναθέτουσα Αρχή ζητά από τον ανάδοχο να αποδείξει ότι πληροί τα κριτήρια αποκλεισμού. Αφότου λάβει χώρα η επαλήθευση των στοιχείων και μετά την πάροδο ικανού χρονικού διαστήματος για διατύπωση καταγγελιών, η Αναθέτουσα Αρχή δεκατέσσερις (14) ημέρες μετά την αποστολή της κοινοποίησης, προχωρά στην υπογραφή της σύμβασης. Ακολουθεί η αποστολή της προκήρυξης ανάθεσης στην Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων εντός του επόμενου 48ώρου.

2. Κλειστή διαδικασία¹²³

Εν αντιθέσει με την ανοικτή διαδικασία, η κλειστή διεξάγεται σε δύο φάσεις:

- i. Στην πρώτη φάση αξιολογούνται αποκλειστικά τα κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής.
- ii. Στη δεύτερη φάση αξιολογούνται αποκλειστικά τα κριτήρια ανάθεσης.

Κάθε ενδιαφερόμενος φορέας μπορεί να ζητήσει να λάβει μέρος στην εν λόγω διαδικασία, ωστόσο θα αξιολογηθούν αποκλειστικά οι προσφορές εκείνων που προσκλήθηκαν να υποβάλλουν προσφορά¹²⁴. Τα βήματα της διαδικασίας ομοιάζουν με τα αντίστοιχα της ανοικτής διαδικασίας, από τη στιγμή υποβολής των προσφορών έως και τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης ανάθεσης στην Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων.

¹²² Οι επιτροπές αποσφράγισης και αξιολόγησης μπορούν να αποτελούνται από τα ίδια πρόσωπα. Σε ορισμένες ωστόσο περιπτώσεις, ο διατάκτης μπορεί να αποφασίσει τη σύσταση ad hoc ομάδων για την αξιολόγηση των προσφορών.

¹²³ Η εν λόγω πρακτική μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οποιαδήποτε δημόσια σύμβαση ως ισότιμη εναλλακτική λύση για την ανοικτή διαδικασία.

¹²⁴ Ο αριθμός των υποψηφίων που καλούνται να υποβάλλουν προσφορά δεν μπορεί να είναι μικρότερος των πέντε (5), εφόσον υφίσταται επαρκής αριθμός κατάλληλων υποψηφίων και μπορεί να περιορίζεται στους είκοσι (20) το μέγιστο.

Η κλειστή διαδικασία συστήνεται να ακολουθείται όταν:

- Ο αριθμός των αναμενόμενων προσφορών είναι τόσο μεγάλος, ώστε δύνανται να εγείρονται ζητήματα πρακτικής διαχείρισης της διαδικασίας.
- Η Αναθέτουσα Αρχή επιθυμεί να περιορίσει την κυκλοφορία των εγγράφων του διαγωνισμού¹²⁵.
- Υφίσταται προγραμματισμένη επίσκεψη ή ενημερωτική συνάντηση με τους οικονομικούς φορείς.

3. Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος

Οι Προσκλήσεις Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος (Π.Ε.Ε.) χρησιμεύουν ώστε οι οικονομικοί φορείς να θέσουν εαυτούς υποψήφιους, εκ των προτέρων, αναφορικά με διαδικασίες δημοσίων προμηθειών. Θεωρείται ως ένας τρόπος δημιουργίας καταλόγων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ενημερωθούν πολλές φορές για πολλές και διαφορετικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Το αυτό συνιστά την ειδοποιό διαφορά της υπό εξέταση διαδικασίας και της κλειστής, όπου στο πλαίσιο της τελευταίας δημιουργείται μία λίστα δυνάμενη να χρησιμοποιηθεί μία και μοναδική φορά.

Αφότου υποβληθούν οι αιτήσεις στο πλαίσιο εκδήλωσης ενδιαφέροντος, εκείνες αξιολογούνται και οι υποψήφιοι που πληρούν τα προκαθορισμένα κριτήρια, προεπιλέγονται και τοποθετούνται σε κατάλογο. Κάθε φορά που πρόκειται να συναφθεί μία δημόσια σύμβαση, η Αναθέτουσα Αρχή προσκαλεί μέρος ή το σύνολο των υποψηφίων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του διαγωνισμού.

Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος¹²⁶ δε συνιστά από μόνη της μία διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, καθώς αυτό λαμβάνει χώρα σε μεταγενέστερο στάδιο, ενόψει σύναψης μίας ειδικής σύμβασης. Ύψιστης σημασίας είναι η εναρμόνιση της ειδικής αυτής σύμβασης με τις γενικές αρχές που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις¹²⁷, καθώς η νομιμότητα των διαδικασιών ανάθεσης αντλώντας από έναν κατάλογο υποψηφίων που προκύπτει από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, εξαρτάται εν μέρει από τον τρόπο προεπιλογής των υποψηφίων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας που προηγήθηκε.

¹²⁵ Ενδεχομένως για λόγους ασφαλείας.

¹²⁶ Τα κύρια χαρακτηριστικά της διαδικασίας παρατίθενται στο Παράρτημα IV της παρούσης.

¹²⁷ Ήτοι διαφάνεια, αναλογικότητα, ίση μεταχείριση και μη διάκριση.

Σημαντικό επίσης στοιχείο είναι πως η δημιουργία ενός τέτοιου καταλόγου διαρκεί αρκετούς μήνες¹²⁸ και μόνο εφόσον ολοκληρωθεί η διαδικασία, ο κατάλογος καθίσταται έτοιμος προς χρήση για πρώτη φορά.

4. Διαδικασία με διαπραγμάτευση

Η υπό εξέταση διαδικασία περιέχει ειδικές κατηγορίες στη βάση διαφόρων κριτηρίων. Πιο αναλυτικά:

❖ Διαδικασία με διαπραγμάτευση για τις συμβάσεις χαμηλής αξίας

Τα υφιστάμενα επίπεδα¹²⁹ των διαδικασιών χαμηλής αξίας είναι τα εξής:

- ο 60.000 - 25.000,01€¹³⁰,
- ο 25.000 - 5.000,01€¹³¹,
- ο 5.000 - 500,01€¹³² και
- ο 500 - 0,01€¹³³.

❖ Διαδικασία με διαπραγμάτευση¹³⁴

Η εν λόγω διαδικασία περιλαμβάνει τη διαβούλευση των αναθετουσών αρχών με τους οικονομικούς φορείς της επιλογής τους και τη διαπραγμάτευση των όρων της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς. Η διαδικασία αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για προμήθειες αξίας άνω των 60.000€, μόνο στις περιπτώσεις που αναφέρονται ρητά στις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις¹³⁵, ανεξάρτητα από το εκτιμώμενο ύψος της σύμβασης. Η Αναθέτουσα αρχή πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι βρίσκεται σε μία από τις περιπτώσεις αυτές, είτε λόγω του αντικειμένου της σύμβασης, είτε λόγω περιστάσεων.

❖ Διαδικασία με διαπραγμάτευση έπειτα από δημοσίευση της προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα

Η συγκεκριμένη διαδικασία πρέπει να χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις¹³⁶: εξαιρετικής δυσκολίας προηγούμενης τιμολόγησης, αδυναμίας επακριβούς περιγραφής

¹²⁸ Καθώς περιλαμβάνει πολυάριθμα στάδια, όπως: σύνταξη και αποστολή πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, αναθεώρηση και επεξεργασία των αιτήσεων πριν την επιλογή ενός ικανού αριθμού υποψηφίων.

¹²⁹ Σε κάθε επίπεδο ακολουθούνται διαφορετικά βήματα.

¹³⁰ Εδώ θα κληθούν 5 τουλάχιστον υποψήφιοι μετά την εκ των προτέρων δημοσίωση.

¹³¹ Εδώ θα κληθούν 3 τουλάχιστον υποψήφιοι.

¹³² Ένας μόνο υποψήφιος θα προσκληθεί.

¹³³ Απλά καταβάλλονται έναντι τιμολογίου.

¹³⁴ Ισχύει ανεξαρτήτως του εκτιμώμενου ύψους της σύμβασης.

¹³⁵ Άρθρα 126 και 127 των Κανόνων Εφαρμογής.

¹³⁶ Άρθρο 127 των Κανόνων Εφαρμογής.

χρηματοπιστωτικών ή πνευματικών υπηρεσιών, υπηρεσιών εκπαίδευσης, υγείας, πολιτισμού, έρευνας και ανάπτυξης.

❖ Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού στην Επίσημη Εφημερίδα

Η εν λόγω διαδικασία ενδείκνυται για χρήση στις ακόλουθες περιπτώσεις¹³⁷: σε περίπτωση υποβολής ακατάλληλων προσφορών και με μοναδικό δυναμικό προσφέροντα λόγω αποκλειστικών δικαιωμάτων για τεχνικούς/καλλιτεχνικούς λόγους, σε περιπτώσεις κατεπείγοντος, για απαραίτητη συμπληρωματική σύμβαση, επανάληψη υπηρεσιών, πρόσθετη παράδοση, προϊόντα έρευνας, μελέτης, πειράματος ή ανάπτυξης, νομικές υπηρεσίες ή για μυστικά θέματα.

5. Ταχεία διαδικασία¹³⁸

Η εν λόγω διαδικασία προτείνεται μόνο εάν ο επείγων χαρακτήρας της κατάστασης καθιστά τις κανονικές προθεσμίες που προβλέπονται για τη σχετική διαδικασία ανέφικτες.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της προκειμένης διαδικασίας είναι τα εξής:

- Οι λόγοι για την επιλογή της θα πρέπει να αναγράφονται στην προκήρυξη του διαγωνισμού.
- Η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων είναι δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημερολογιακές ημέρες από την αποστολή της προκήρυξης στην Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων ή δέκα (10) εάν αποστέλλεται μέσω του SIMAP¹³⁹.

Πρόσθετες διαδικασίες

Πέραν των προαναφερόμενων διαδικασιών και των επιμέρους στοιχείων αυτών, κρίνεται σκόπιμη η αναφορά επιπρόσθετων καινοτόμων στοιχείων που χαρακτηρίζουν τις δημόσιες συμβάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Λεπτομερέστερα:

¹³⁷ Άρθρο 12 των Κανόνων Εφαρμογής.

¹³⁸ Άλλως συνοπτική.

¹³⁹ Ο ιστότοπος: <http://simap.ted.europa.eu> παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις ευρωπαϊκές προκηρύξεις δημοσίων συμβάσεων.

1. Ανταγωνιστικός διάλογος¹⁴⁰

Η εν λόγω διαδικασία προτείνεται στην περίπτωση των ιδιαίτερα πολύπλοκων συμβάσεων, όπου η αναθέτουσα αρχή δεν είναι αντικειμενικά σε θέση να καθορίσει τα τεχνικά μέσα που θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες και τους στόχους ή να προσδιορίσει τη νομική ή χρηματοοικονομική αναμόρφωση του έργου. Το ενδεχόμενο αυτό είναι πιθανό να συμβεί σε μεγάλες υποδομές μεταφορών, μεγάλα δίκτυα πληροφορικής ή έργων που απαιτούν περίπλοκη και διαρθρωμένη χρηματοδότηση, για την οποία η χρηματοοικονομική και νομική αναμόρφωση δεν μπορεί να προκαθοριστεί.

2. Προκήρυξη προκαταρκτικής ενημέρωσης

Η προκήρυξη προκαταρκτικής ενημέρωσης χρησιμεύει ώστε να είναι γνωστή στους οικονομικούς φορείς η πρόθεση της αναθέτουσας αρχής να συνάψει μία ή περισσότερες δημόσιες συμβάσεις. Η προκήρυξη μπορεί να καλύπτει και συμφωνίες - πλαίσιο. Δημοσιεύεται πριν τη διαδικασία, προτού δημοσιευθεί η προκήρυξη του διαγωνισμού και προφανώς προτού τα έγγραφα υποβολής προσφορών αποσταλούν στους ενδιαφερόμενους φορείς.

Με αυτή τη μέθοδο, δίδεται έτσι η δυνατότητα στους επιχειρηματίες να κάνουν τις απαραίτητες προετοιμασίες¹⁴¹, ώστε να διατυπώσουν και καταθέσουν προσφορά το συντομότερο δυνατό από τη δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού. Η εν λόγω πρακτική χρησιμοποιείται κυρίως σε περιπτώσεις έργων που απαιτούν την ίδρυση μεγάλων κοινοπραξιών¹⁴².

3. Διαχείριση κινδύνου

Κάθε μεγάλο έργο είναι πάντα εκτεθειμένο σε ορισμένους κινδύνους. Η κατάλληλη στιγμή προκειμένου να εξεταστούν οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι είναι κατά το λεπτομερή σχεδιασμό του έργου και συγκεκριμένα κατά την επιλογή της διαδικασίας και την προετοιμασία των τεχνικών προδιαγραφών.

¹⁴⁰ Άρθρο 91 του Δημοσιονομικού Κανονισμού και άρθρο 125β των Κανόνων Εφαρμογής.

¹⁴¹ Επί παραδείγματι να συγκεντρώσουν την απαραίτητη τεκμηρίωση και πλάνο χρηματοδότησης.

¹⁴² Διεθνή προγράμματα που θα υλοποιηθούν σε αρκετές χώρες, σύνθετα διεπιστημονικά έργα, συμβάσεις πολύ υψηλής κλίμακας, συμβάσεις μεγάλων έργων.

Η ορθή αξιολόγηση των κινδύνων στο στάδιο της προετοιμασίας της διαδικασίας υποβολής προσφορών, είναι κρίσιμης σημασίας, καθώς στο εν λόγω στάδιο δύναται να ενσωματωθούν μηχανισμοί προστασίας στη σύμβαση ή να διαμορφωθεί εκ νέου η αρχιτεκτονική του έργου.

Οι δύο (2) βασικές μέθοδοι διαχείρισης κινδύνου που θα ήταν ευκατὰ να χρησιμοποιούνται κατά το στάδιο της προετοιμασίας των τεχνικών προδιαγραφών, είναι:

- a) Κριτική ανάλυση του έργου και τεκμηρίωση, ενδεχομένως από άτομο μη εμπλεκόμενο στα πρότερα στάδια προετοιμασίας του έργου.
- b) Ανατροφοδότηση από την εφαρμογή προηγούμενων έργων.

4. Εγγυητικές επιστολές

Τα είδη των εγγυήσεων που προβλέπονται είναι όμοια με τα προβλεπόμενα από την εθνική μας νομοθεσία είδη, εξαιρουμένης της εγγύησης καλής εκτέλεσης της συμφωνίας - πλαίσιο. Τουτέστιν:

- Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό¹⁴³

Η εν λόγω μορφή εγγύησης ισοδυναμεί με ποσοστό μεταξύ 1 και 2% της συνολικής αξίας της σύμβασης και αποδεσμεύεται τη στιγμή της κατακύρωσης της σύμβασης.

- Εγγύηση καλής εκτέλεσης

Οι λεπτομέρειες της συγκεκριμένης εγγύησης περιλαμβάνονται στο σχέδιο της σύμβασης, ενώ υποχρέωση προσκόμισής της υφίσταται για συμβάσεις έργων άνω των 345.000€.

- Προχρηματοδοτική εγγύηση¹⁴⁴

Η προσκόμισή της είναι αναγκαία για προκαταβολές ύψους 150.000€ και άνω.

5. Επικοινωνία με τους υποψηφίους

Οι επαφές με τους υποψηφίους πριν την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών επιτρέπονται, κατ' εξαίρεση, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

¹⁴³ Πρέπει να κατατίθεται τη στιγμή υποβολής της προσφοράς.

¹⁴⁴ Σε περίπτωση που ο ανάδοχος είναι δημόσια οντότητα, η Αναθέτουσα Αρχή έχει τη δυνατότητα, ανάλογα με την αξιολόγηση των κινδύνων, να παρεκκλίνει της υποχρέωσης.

- ❑ Κατόπιν αιτήσεως των υποψηφίων, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να παράσχει πρόσθετες πληροφορίες με αποκλειστικό σκοπό την αποσαφήνιση της φύσης της σύμβασης.
- ❑ Η Αναθέτουσα Αρχή, δύναται με δική της πρωτοβουλία, να ενημερώνει τα ενδιαφερόμενα μέρη, σε περίπτωση που εντόπισε σφάλμα, ανακρίβεια, παράλειψη ή τυπογραφικό λάθος στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στα έγγραφα προσφορών.

Σε κάθε περίπτωση, το σύνολο των επαφών της Αναθέτουσας Αρχής με τους υποψήφιους, είναι υποχρεωτικό να καταγράφονται σε έγγραφο για το αρχείο και το οποίο συντάσσεται κατά προτίμηση τη στιγμή της επικοινωνίας των δύο μερών.

6. Ετήσια Έκθεση για τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση

Κάθε διατάκτης είναι επιφορτισμένος με την υποχρέωση κατάρτισης καταλόγου σε ετήσια βάση, αφορούντα σε συμβάσεις με διαπραγμάτευση.

Σε περίπτωση που η αναλογία των διαδικασιών με διαπραγμάτευση σε σχέση με τον αριθμό των συμβάσεων που συνήφθησαν από τον ίδιο διατάκτη, υπερβαίνει αισθητά την αντίστοιχη αναλογία των παρελθόντων ετών ή το εν λόγω ποσοστό είναι αισθητά υψηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου, ο διατάκτης υποχρεούται να υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα όποια ληφθέντα μέτρα για την αντιστροφή της τάσης αυτής.

7. Πράσινες συμβάσεις

Η πρακτική της συμπερίληψης περιβαλλοντικών πτυχών στις δημόσιες συμβάσεις είναι αρκετά διαδεδομένη, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως εξακολουθεί να κερδίζει έδαφος.

Οι εν λόγω περιβαλλοντικές διαστάσεις θα μπορούσαν να ενσωματωθούν σε διάφορα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης, όπως τα κάτωθι:

- ▲ Καθορισμού του θέματος της προμήθειας.
- ▲ Θέσπισης των τεχνικών προδιαγραφών με ιδιαίτερη αναφορά σε:
 - ευρωπαϊκά πρότυπα και τεχνικές έγκρισης,
 - κοινές τεχνικές προδιαγραφές, εφόσον υπάρχουν,

- διεθνή πρότυπα ή άλλες τεχνικές αναφορές που εκπονήθηκαν από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή τα εθνικά τους ισοδύναμα.
- ▲ Ελέγχου των κριτηρίων αποκλεισμού: οι οικονομικοί φορείς μπορούν να αποκλειστούν σε περίπτωση παραβίασης των όρων των περιβαλλοντικών κανονισμών.
- ▲ Επιλογής των υποψηφίων: η εμπειρία ή τα επαγγελματικά προσόντα του προσωπικού σε θέματα περιβαλλοντικής διαχείρισης μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως δείκτες επαγγελματικής τεχνικής ικανότητας.
- ▲ Απόφασης ανάθεσης: οι περιβαλλοντικές επιδόσεις μπορούν να χρησιμεύσουν ως ένα από τα κριτήρια αξιολόγησης.
- ▲ Εφαρμογής: το έργο μπορεί να παρακολουθείται ώστε να διαπιστωθεί εάν οι προϋποθέσεις εφαρμογής¹⁴⁵ που αναφέρονται στις τεχνικές προδιαγραφές του διαγωνισμού τηρούνται.

Οι περιβαλλοντικές πτυχές δε θα πρέπει σε καμία περίπτωση να χρησιμοποιούνται με επιβλαβή προς τον ανταγωνισμό τρόπο και θα πρέπει σαφώς να ορίζονται σε σχέση με το υπό προμήθεια αντικείμενο.

¹⁴⁵ Επί παραδείγματι κατανάλωση ενέργειας ή διάθεση αποβλήτων.

Ενότητα 6

Ενωσιακές Οδηγίες

Ο πρωταρχικός σκοπός του Ν. 4281/2014 συνίστατο στην ενσωμάτωση των νομοθετικών ρυθμίσεων της Ε.Ε. περί Δημοσίων Προμηθειών στην εσωτερική έννομη τάξη, σε συγκερασμό με την εναρμόνιση του υφιστάμενου εθνικού νομοθετικού πλαισίου προς το αντίστοιχο ενωσιακό.

Ο εν λόγω σκοπός ικανοποιήθηκε εν μέρει μέσω της ενσωμάτωσης των Οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ, 89/665/ΕΟΚ, 92/13/ΕΟΚ και 2007/66/ΕΚ. Η μερικώς και όχι ολικώς επιτυχημένη εκπλήρωση του στόχου, αποδεικνύεται από τη μη ενσωμάτωση των πλέον πρόσφατων νομοθετικών ρυθμίσεων από την πλευρά της Ε.Ε. και συγκεκριμένα των Οδηγιών 2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ. Οι εν λόγω Οδηγίες εκδόθηκαν στις 26 Φεβρουαρίου 2014 από τον ενωσιακό νομοθέτη¹⁴⁶ και αποτελούν σαφώς τις πλέον επίκαιρες ρυθμίσεις σχετικά με το πεδίο των Δημοσίων Προμηθειών. Ως εκ τούτου, το εθνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων υπολείπεται του ενωσιακού, από την άποψη ότι με το Ν. 4281/2014 ενσωματώθηκαν ευρωπαϊκές ρυθμίσεις που ήταν ουσιαστικά ήδη παρωχημένες.

Η εθνική νομοθετική ρύθμιση θα ήταν ευκαταίω να ενσωματώνει τις προαναφερθείσες Οδηγίες λόγω του πρόσφατου και επίκαιρου χαρακτήρα τους, προς το σκοπό της απόδοσης σύγχρονης υπόστασης στο εθνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων. Για το λόγο αυτό, κρίνεται σκόπιμη η παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών έκαστης νέας Οδηγίας, με γνώμονα την ανάδειξη των μη συμπεριληφθέντων σημείων εξ' αυτών στην ελληνική έννομη τάξη σε σχέση με τον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, στοιχεία τα οποία θα συγκροτήσουν το ακόλουθο και τελευταίο κεφάλαιο συμπερασμάτων και προτάσεων της παρούσης εργασίας.

Οδηγία 2014/23/ΕΕ¹⁴⁷

Η παρούσα Οδηγία φιλοδοξεί να συντονίσει τις επιμέρους διατάξεις των κρατών - μελών που αφορούν στις διαδικασίες παραχώρησης, σε νομοθετικό, κανονιστικό και

¹⁴⁶ Ήτοι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από κοινού με το Συμβούλιο.

¹⁴⁷ Σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης.

διοικητικό επίπεδο, καθώς η απουσία σχετικών σαφών κατευθυντήριων αξόνων επιφέρει πολυάριθμες συνέπειες, όπως:

- ✘ ανασφάλεια δικαίου,
- ✘ παρεμπόδιση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και
- ✘ αγκυλώσεις στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Εν συνεχεία, διευκρινίζεται ότι αποκλειστικό πεδίο εφαρμογής της παρούσης είναι οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς των κρατών – μελών, ενώ ταυτόχρονα ορίζεται η έννοια της σύμβασης παραχώρησης, ως μία σύνθετη συμφωνία με συχνά μακροπρόθεσμο χαρακτήρα, κατά την οποία ο παραχωρησιούχος αναλαμβάνει ευθύνες και κινδύνους που παραδοσιακά βαρύνουν τις αναθέτουσες αρχές καθώς εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων τους¹⁴⁸. Πιο συγκεκριμένα, ενέχουν τη μεταβίβαση ενός λειτουργικού κινδύνου¹⁴⁹ οικονομικής φύσεως προς τον παραχωρησιούχο, καθώς υφίσταται η πιθανότητα μη απόδοσης ολόκληρης της επένδυσης και μη ανάκτησης του κόστους λειτουργίας των έργων ή παροχής των υπηρεσιών που του έχουν ανατεθεί υπό φυσιολογικές συνθήκες λειτουργίας, ακόμα και εάν η αναθέτουσα αρχή επιβαρύνεται με μερίδιο από τον κίνδυνο. Ειδικότερα, ο λειτουργικός κίνδυνος περιλαμβάνει την έκθεση σε αστάθμητους παράγοντες της αγοράς και ο οποίος δύναται να συνίσταται είτε σε κίνδυνο σχετιζόμενο με τη ζήτηση¹⁵⁰ είτε με την προσφορά¹⁵¹, ή τέλος και με την προσφορά και με τη ζήτηση.

Στα βασικά γνωρίσματα της Οδηγίας συγκαταλέγεται το περιθώριο ελευθερίας που αναγνωρίζει στα κράτη – μέλη και τις δημόσιες αρχές αναφορικά με την επιλογή των προσφορότερων, κατά την κρίση τους, μέσων οργάνωσης για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, τα κράτη – μέλη έχουν το δικαίωμα να εκτελούν απευθείας τα έργα ή να παρέχουν άμεσα τις υπηρεσίες στο κοινό ή να αναθέτουν μέσω εκχώρησης το δικαίωμα αυτό σε τρίτους.

¹⁴⁸ Το εν λόγω χαρακτηριστικό συνιστά την ειδοποιό διαφορά μεταξύ συμβάσεων παραχώρησης και δημοσίων συμβάσεων, καθώς οι δύο (2) αυτές έννοιες συχνά συγχέονται, αποτελώντας μόνιμο αίτιο ανασφάλειας δικαίου για τους εμπλεκόμενους παράγοντες με το Δ.Ε.Ε. να εκδίδει πολυάριθμες σχετικές αποφάσεις.

¹⁴⁹ Για την αξιολόγηση του λειτουργικού κινδύνου θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η Καθαρά Παρούσα Αξία (Net Present Value) της συνολικής επένδυσης, των δαπανών και των εσόδων του παραχωρησιούχου με ενιαίο και συνεπή τρόπο.

¹⁵⁰ Ο σχετικός με τη ζήτηση κίνδυνος αφορά στην πραγματική ζήτηση για τα έργα ή τις υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης.

¹⁵¹ Ο σχετικός με την προσφορά κίνδυνος αφορά στην παροχή των έργων ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης και ειδικότερα συνιστά τον κίνδυνο που δεν ανταποκρίνεται στη ζήτηση ή την παροχή των υπηρεσιών.

Επιπρόσθετα, η Οδηγία δίνει ιδιαίτερη έμφαση στο στοιχείο της εχεμύθειας κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής μέσω της απαγόρευσης αποκάλυψης πληροφοριών που της έχουν διαβιβαστεί ως εμπιστευτικές, προβλέποντας παράλληλα, τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη τήρησης της εν λόγω υποχρέωσης. Τα κράτη – μέλη υποχρεούνται επίσης να διασφαλίζουν απόλυτη διαφάνεια στις διαδικασίες ανάθεσης των συμβάσεων και ίση μεταχείριση όλων των υποψηφίων και προσφερόντων, με κύριο στόχο την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων.

Κρίσιμης σημασίας στοιχείο για την Οδηγία συνιστά και η θέσπιση των κατάλληλων τεχνικών και λειτουργικών απαιτήσεων¹⁵² από την πλευρά του αναθέτοντος φορέα, ώστε να εξασφαλίζεται ο ανταγωνιστικός χαρακτήρας κατά την ανάθεση των συμβάσεων παραχώρησης. Οι εν λόγω τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις πρέπει να περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης παραχώρησης και να τηρούν τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας. Προς την κατεύθυνση τήρησης των αρχών αυτών, οφείλει να κινείται και η διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών. Τα κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων παραχώρησης συστήνεται να ακολουθούν ορισμένα γενικά πρότυπα¹⁵³ και να γνωστοποιούνται εκ των προτέρων στο σύνολο των προσφερόντων. Μέσω της Οδηγίας αναγνωρίζεται η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ταξινομεί τα κριτήρια ανάθεσης με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας, καθώς μπορούν να περιλαμβάνονται ποικίλες κατηγορίες κριτηρίων¹⁵⁴.

Τα ηλεκτρονικά μέσα ανταλλαγής πληροφοριών και επικοινωνίας αναδεικνύονται σε καίριο ζήτημα για την Οδηγία, καθώς συμβάλλουν αποφασιστικά στη(ν):

- ✓ απλοποίηση της δημοσίευσης συμβάσεων παραχώρησης,
- ✓ αποτελεσματικότητα των διαδικασιών,
- ✓ ταχύτητα περάτωσης του διαδικαστικού κύκλου και
- ✓ διασφάλιση της διαφάνειας των σχετικών διαδικασιών.

¹⁵² Οι εν λόγω απαιτήσεις καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά για τα έργα ή/και τις υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης παραχώρησης και δύνανται να αναφέρονται στην ειδική διαδικασία εκτέλεσης ή παροχής των αιτούμενων έργων ή υπηρεσιών, υπό τον όρο ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα της αξίας και των στόχων αυτής. Η ειδική διαδικασία εκτέλεσης δύνανται να περιλαμβάνει απαιτήσεις σχετικά με τη δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με ειδικές ανάγκες ή επίπεδα περιβαλλοντικών επιδόσεων.

¹⁵³ Τα γενικά πρότυπα δύνανται να αναφέρονται σε μη αμιγώς οικονομικούς παράγοντες, οι οποίοι ωστόσο επηρεάζουν την αξία ενός διαγωνισμού και επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να διαπιστώσει την ύπαρξη ή μη συνολικού οικονομικού πλεονεκτήματος.

¹⁵⁴ Επί παραδείγματι περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή σχετικά με καινοτομία.

Ακολούθως, δια της Οδηγίας παρέχεται η δυνατότητα τροποποίησης των συμβάσεων παραχώρησης από τις αναθέτουσες αρχές, καθώς είναι πρακτικά αδύνατο να προβλεφθούν επακριβώς και εξ αρχής οι συνήθως μακροχρόνιες και σύνθετες τεχνικές και χρηματοοικονομικές ρυθμίσεις, ευρισκόμενες ως επί το πλείστον σε περιρρέον και ασταθές περιβάλλον. Επιπρόσθετα, ελλοχεύει μεγάλη πιθανότητα ανάκυψης έκτακτων και απρόβλεπτων καταστάσεων, τέτοιων που να επιτάσσουν την τροποποίηση της αρχικά συμφωνηθείσας σύμβασης. Τέλος, η ανάδυση ανάγκης για συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες, εντάσσεται στο παραπάνω πλαίσιο για τις παρεχόμενες δυνατότητες τροποποίησης της σύμβασης.

Οδηγία 2014/24/ΕΕ¹⁵⁵

Η υπό μελέτη Οδηγία εντάσσεται στην προσπάθεια της Ε.Ε. για μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων σχετικών με τις δημόσιες προμήθειες κανόνων. Το πεδίο εφαρμογής της αφορά στις δημόσιες προμήθειες, με την έννοια της εκταμίευσης δημοσίου χρήματος με σκοπό την απόκτηση¹⁵⁶ έργων, αγαθών ή υπηρεσιών μέσω δημοσίων συμβάσεων και περιορίζεται αποκλειστικά στις αναθέτουσες αρχές των κρατών - μελών.

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στη δυνατότητα επιλογής εκ της αναθέτουσας αρχής της διαδικασίας προμήθειας με διαπραγμάτευση¹⁵⁷. Η λογική που υποκρύπτεται πίσω από τη προώθηση της εν λόγω διαδικασίας, εδράζεται στην ατελέσφορη ορισμένες φορές κατάληξη διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, φαινόμενο που αναμένεται να περιοριστεί με την επίκληση διαπραγματευτικών διαδικασιών από την πλευρά των κρατών - μελών. Η χρήση της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση προτείνεται ιδίως όταν:

- I. Η αναθέτουσα αρχή αδυνατεί να προσδιορίσει εκείνα τα μέσα που θα της επέτρεπαν να καλύψει τις ανάγκες της ή να διερευνήσει τις προσφερόμενες τεχνικές, χρηματοδοτικές ή νομικές λύσεις.

¹⁵⁵ Σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

¹⁵⁶ Η έννοια της απόκτησης θα πρέπει να γίνεται αντιληπτή ως απόκτηση των ωφελειών των σχετικών έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται απαραίτητα η μεταβίβαση της κυριότητας στις αναθέτουσες αρχές.

¹⁵⁷ Το αναμενόμενο πλεονέκτημα από τη χρήση της διαδικασίας αυτής συνίσταται στην αύξηση των διασυνοριακών συναλλαγών, καθώς έχει αποδειχθεί πως οι συμβάσεις που ανατίθενται μέσω διαδικασίας με διαπραγμάτευση και προηγούμενη δημοσίευση, έχουν ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό επιτυχίας διασυνοριακών προσφορών.

II. Η ανοικτή ή η κλειστή διαδικασία έχουν αποφέρει μόνο αντικανονικές ή απαράδεκτες προσφορές.

Η διαπραγματευτική διαδικασία θα πρέπει ασφαλώς να διέπεται από τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, μέσω κατάλληλων ασφαλιστικών δικλείδων και ειδικότερα μέσω της εκ των προτέρων αναφοράς των ελάχιστων απαιτήσεων από την πλευρά της αναθέτουσας αρχής. Επιπλέον, κρίνεται αναγκαία η έγκαιρη γνωστοποίηση της διαπραγματευτικής διαδικασίας με προηγούμενη δημοσίευση¹⁵⁸ αυτής.

Στο πεδίο εφαρμογής της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση εντάσσονται και οι συμπράξεις καινοτομίας, δεδομένου ότι η εν γένει προώθηση της καινοτομίας συνιστά καίριο στοιχείο της Οδηγίας. Η σημασία που αποδίδει η Ε.Ε. στα εν λόγω ζητήματα έχει επισημανθεί πολλάκις¹⁵⁹, ενώ με την υπό διερεύνηση Οδηγία δίδεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να προσφεύγουν σε ειδική διαδικασία για τη σύμπραξη μακροπρόθεσμης σύμπραξης καινοτομίας για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών. Η σύμπραξη αυτή θα πρέπει να είναι δομημένη με τέτοιο τρόπο ώστε να επακολουθεί ενεργοποίηση της απαραίτητης αγοραστικής ζήτησης.

Έμφαση δίδεται και στην παρούσα Οδηγία¹⁶⁰ στα ηλεκτρονικά μέσα πληροφοριών και επικοινωνιών, μέσω των οποίων διευκολύνεται η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων στις σχετικές διαδικασίες. Η προκείμενη Οδηγία ωστόσο πηγαίνει ένα βήμα παραπέρα, καθώς καθιστά υποχρεωτικώς ηλεκτρονικοποιημένες της ακόλουθες διαδικασίες:

- ❖ διαβίβαση των γνωστοποιήσεων,
- ❖ διάθεση των εγγράφων της προμήθειας, καθώς και
- ❖ πλήρης επικοινωνία¹⁶¹.

Η σημασία των ακόλουθων στοιχείων σκιαγραφείται ως θεμελιώδης μέσα στην Οδηγία, η οποία θέτει βασικές κατευθυντήριες γραμμές με σκοπό την καθολική αποδοχή και εφαρμογή αυτών. Ειδικότερα:

- ↗ Συμφωνίες - πλαίσιο.
- ↗ Δυναμικά συστήματα αγορών.
- ↗ Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί.

¹⁵⁸ Η διεξαγωγή της εν λόγω διαδικασίας άνευ προηγούμενης δημοσίευσης επιτρέπεται αποκλειστικά σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

¹⁵⁹ Επί παραδείγματι στην Ανακοίνωση της Επιτροπής της 14^{ης} Δεκεμβρίου 2007 με τίτλο: «Προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις: προώθηση της καινοτομίας για την εξασφάλιση βιώσιμων και ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών στην Ευρώπη».

¹⁶⁰ Όπως και στην προηγούμενη.

¹⁶¹ Κατόπιν παρόδου μεταβατικής περιόδου τριάντα (30) μηνών.

- ↷ Ηλεκτρονικές τεχνικές αγορών¹⁶².
- ↷ Τεχνικές συγκέντρωσης των προμηθειών.
- ↷ Ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας.

Πιο αναλυτικά, οι συμφωνίες - πλαίσιο συνιστούν αποτελεσματική τεχνική προμηθειών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ επιτρέπεται η χρήση τους αυστηρά από τις αναθέτουσες αρχές που αναφέρονται σε αυτές. Αναφορικά με τα δυναμικά συστήματα αγορών, η Οδηγία αναγνωρίζει την ανάγκη απλοποίησης¹⁶³ τους, ώστε να διευρυνθεί το φάσμα των υποψηφίων και να ενισχυθεί παράλληλα το πνεύμα του ανταγωνισμού. Εμφανώς, η ηλεκτρονικοποίηση ορισμένων σταδίων των διαδικασιών σύναψης δημόσιων προμηθειών συνιστά προτεραιότητα για την Ε.Ε., η οποία αναμένει να αυξήσει τα σχετικά οφέλη ακόμη περισσότερο. Ειδικότερα, η χρήση των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών συντελεί στην αυτόματη αξιολόγηση των στοιχείων, χωρίς παρέμβαση ή εκτίμηση εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής.

Οι ηλεκτρονικές τεχνικές αγορών συμβάλλουν στον εξορθολογισμό των δημοσίων προμηθειών, καθώς ενισχύουν τον ανταγωνισμό, εξοικονομώντας ταυτόχρονα χρόνο και πόρους. Επιπρόσθετα, επιτυγχάνεται ελαχιστοποίηση του κόστους πληροφόρησης και συναλλαγών με την καθιέρωση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας¹⁶⁴. Οι τεχνικές συγκέντρωσης των προμηθειών περιλαμβάνουν την ανάληψη εκ μέρους των κεντρικών αρχών της πραγματοποίησης αγορών, της διαχείρισης δυναμικών συστημάτων αγορών ή της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων/συμφωνιών -πλαίσιο που προορίζονται για άλλες αναθέτουσες αρχές, είτε έναντι αμοιβής είτε όχι¹⁶⁵. Ο μεγάλος όγκος των αγοραζόμενων ποσοτήτων καθιστά τις εν λόγω τεχνικές ικανές να συμβάλλουν στην ενίσχυση του ανταγωνισμού και της επαγγελματικής διαχείρισης των δημοσίων αγορών.

Ένα ακόμη πεδίο στο οποίο δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα από την Οδηγία, αφορά στις ΜΜΕ, καθώς προτείνεται οι αναθέτουσες αρχές να εφαρμόζουν τα προβλεπόμενα

¹⁶² Επί παραδείγματι οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι.

¹⁶³ Συγκεκριμένα, συστήνεται ο τρόπος λειτουργίας τους να ομοιάσει με τον αντίστοιχο της κλειστής διαδικασίας, προκειμένου να καταργηθούν οι ενδεικτικές προσφορές, οι οποίες έχει αποδειχθεί ότι συνιστούν επιβάρυνση σε σχέση με τα εν λόγω συστήματα.

¹⁶⁴ Σε πρώτο στάδιο, θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτική η χρήση των εν λόγω μέσων για τις κεντρικές αρχές αγορών, με παράλληλη διευκόλυνση της εφαρμογής συγκλινουσών πρακτικών σε ολόκληρη την Ε.Ε.. Εν συνεχεία, θα πρέπει να θεσπιστεί γενική υποχρέωση χρήσης αυτών σε όλες τις διαδικασίες προμηθειών, ύστερα από πάροδο τριάντα (30) μηνών.

¹⁶⁵ Μέσω της Οδηγίας προτείνεται η έκδοση ενωσιακού ορισμού των κεντρικών αρχών αγορών, οι οποίες θα δύνανται να λειτουργούν είτε ως πωλητές χονδρικής που αγοράζουν, αποθηκεύουν ή επαναπωλούν, είτε ως μεσάζοντες που αναθέτουν συμβάσεις, χειρίζονται δυναμικά συστήματα αγορών ή συνάπτουν συμφωνίες - πλαίσιο για χρήση από την αναθέτουσα αρχή.

στον Κώδικα Βέλτιστων Πρακτικών¹⁶⁶, στον οποίο περιλαμβάνονται βασικές κατευθύνσεις για την απρόσκοπτη συμμετοχή των ΜΜΕ στις σχετικές διαδικασίες. Σε αυτήν την προοπτική, συστήνεται η ποσοτική¹⁶⁷ ή ποιοτική¹⁶⁸ υποδιαίρεση των μεγάλων συμβάσεων σε παρτίδες εκ των αναθετουσών αρχών.

Το τελευταίο σχετικό με την υπό παρουσίαση Οδηγία σημείο που χρήζει αναφοράς συνίσταται στη χρήση του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Προμήθειας (Ε.Ε.Ε.Π.). Το έγγραφο αυτό έχει στόχο την εξάλειψη της συνήθους διοικητικής πρακτικής προσκόμισης ενός σημαντικού αριθμού πιστοποιητικών ή εγγράφων σχετικών με τα κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής. Πρόκειται στην ουσία για μία ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, η οποία στοχεύει σε σημαντική απλούστευση της διαδικασίας προς όφελος τόσο των αναθετουσών αρχών, όσο και των ενδιαφερομένων φορέων.

Οδηγία 2014/25/ΕΕ¹⁶⁹

Οι δύο (2) προαναφερθείσες Οδηγίες περιλαμβάνουν πολυάριθμες ρυθμίσεις σε σχέση με τις δημόσιες προμήθειες στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών. Οι ρυθμίσεις αυτές διατηρούνται με την παρούσα Οδηγία, λόγω του ότι οι εθνικές αρχές εξακολουθούν να κατέχουν το δικαίωμα άσκησης επιρροής στη συμπεριφορά των εν λόγω φορέων, μέσω της συμμετοχής στο κεφάλαιο αυτών και της εκπροσώπησης τους στα διοικητικά, διαχειριστικά ή εποπτικά όργανα αυτών.

Έναν επιπλέον λόγο για τη διατήρηση των σχετικών ρυθμίσεων συνιστά ο κλειστός χαρακτήρας των αγορών στις οποίες δραστηριοποιούνται οι εν λόγω φορείς, εξαιτίας της ύπαρξης ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων που έχουν χορηγηθεί από τα κράτη - μέλη αναφορικά με την τροφοδότηση, διάθεση ή λειτουργία των δικτύων για την παροχή της συγκεκριμένης υπηρεσίας.

¹⁶⁶ Περιλαμβάνεται στο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής της 25^{ης} Ιουνίου 2008, με τίτλο «Ευρωπαϊκός Κώδικας Βέλτιστων Πρακτικών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις συμβάσεις δημόσιων προμηθειών».

¹⁶⁷ Το μέγεθος των επιμέρους συμβάσεων αναμένεται να αντιστοιχεί καλύτερα στις δυνατότητες των ΜΜΕ.

¹⁶⁸ Ανάλογα με το είδος και τις διαθέσιμες εξειδικεύσεις, ώστε να επιτυγχάνεται η άριστη προσαρμογή του περιεχομένου των επιμέρους συμβάσεων στους εξειδικευμένους τομείς των ΜΜΕ ή σύμφωνα με τις διαδοχικές φάσεις των σχεδίων.

¹⁶⁹ Σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

Κεφάλαιο Συμπερασμάτων - Προτάσεων

Η ανά χείρας εργασία είχε ως σκοπό να εντοπίσει και αναδείξει μία σειρά σχετικών ζητημάτων με τον τομέα των δημοσίων προμηθειών στη χώρα μας.

Τα εν λόγω ζητήματα αφορούσαν κυρίως σε:

- Την προϊσχύουσα κατάσταση,
- Τις κρίσιμες παθογένειες,
- Τις βέλτιστες πρακτικές,
- Την υφιστάμενη κατάσταση, καθώς και
- Των επιδεχόμενων βελτίωσης σημείων.

Προς την κατεύθυνση αυτή, τα Μέρη Α΄ και Β΄, πραγματοποιήθηκαν τα προκείμενα ζητήματα επισημαίνοντας το σύνολο των σχετικών τόσο με το προηγούμενο όσο και το υφιστάμενο καθεστώς ζητημάτων, με το παρόν κεφάλαιο να σκιαγραφεί τα προς αναμόρφωση στοιχεία. Η διαχρονική παρουσίαση του συναφούς νομοθετικού πλαισίου ανέδειξε τη συντελεσθείσα πρόοδο και την προσπάθεια άρσης των σχετικών αστοχιών, ενώ η παράθεση των βέλτιστων πρακτικών και του νέου ενωσιακού πλαισίου, έχει ως επίκεντρο τη διατύπωση προτάσεων αναφορικά με τα προς αναπροσαρμογή σημεία.

Η μελέτη και σύγκριση του συναφούς πλαισίου και συγκεκριμένα του καθοριστικής συμβολής Ν. 4281/2014 και των πρόσφατων ενωσιακών Οδηγιών, με έμφαση στην Οδηγία 2014/24/ΕΕ, κατέδειξε την ύπαρξη περιθωρίου για υλοποίηση βελτιωτικών παρεμβάσεων στο πεδίο των δημοσίων προμηθειών.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής:

1. Μέσω της προαναφερθείσας Οδηγίας αναγνωρίζεται η δυνατότητα για εφαρμογή συμπράξεων καινοτομίας¹⁷⁰ εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, δίχως ωστόσο η εν λόγω δυνατότητα να περιλαμβάνεται στις εθνικές νομοθετικές διατάξεις. Η παραπάνω πρόβλεψη εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο προώθησης της καινοτομίας εντός της Ε.Ε..
2. Από την παρουσίαση των ενωσιακών Οδηγιών κατέστη προφανής η αποδιδόμενη έμφαση στη διάδοση και χρήση ηλεκτρονικών διαδικασιών και

¹⁷⁰ Η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στο άρθρο 26 της Οδηγίας, ενώ στο άρθρο 31 επισημαίνεται πως η σύμπραξη καινοτομίας στοχεύει στην ανάπτυξη καινοτόμου προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου και στην επακόλουθη αγορά των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που προκύπτουν, υπό την προϋπόθεση ότι ανταποκρίνονται στα συμπεφωνημένα μεταξύ αναθετουσών αρχών και συμμετεχόντων επίπεδα επιδόσεων και μεγίστου κόστους.

μέσων, με παράλληλη επισήμανση των αναμενόμενων θετικών επιπτώσεων. Η ελληνική ωστόσο νομοθεσία υπολείπεται αισθητά της ενωσιακής στο εν λόγω πεδίο και ειδικότερα, αναφορικά με την απουσία πρόβλεψης περί ηλεκτρονικών καταλόγων και ηλεκτρονικής διάθεσης των εγγράφων της προμήθειας¹⁷¹.

3. Στα νεοεισαχθέντα σημεία του ενωσιακού πλαισίου, εντάσσονται τα ακόλουθα:
- Κεντρικές αρχές αγορών¹⁷².
 - Υποδιαίρεση συμβάσεων σε παρτίδες¹⁷³.
 - Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας¹⁷⁴.

Η κατοχυρωμένη πλέον δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών¹⁷⁵ για την παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων προμηθειών σε κεντρική αρχή αγορών, σε συγκερασμό με την ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών παρτίδων, αποτελούν καίριας σημασίας ρυθμίσεις αφενός για τη διευκόλυνση διεξαγωγής των διαδικασιών και αφετέρου για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των ενδιαφερομένων. Τέλος, στην προσπάθεια τυποποίησης των εγγράφων και με σκοπό την εξασφάλιση διαδικαστικής ομοιομορφίας, προτείνεται η χρήση Ενιαίου Εγγράφου. Τα στοιχεία αυτά παραμένουν εκτός των εθνικών νομοθετικών διατάξεων, με αποτέλεσμα την υστέρηση στην αποκόμιση των σχετικών ωφελειών.

4. Άξια αναφοράς είναι και η προσπάθεια ενδυνάμωσης της διασυνοριακής συνεργασίας. Εκτενέστερα, οι νέες ενωσιακές ρυθμίσεις καθιερώνουν τις από κοινού ενέργειες των αναθετουσών αρχών διαφορετικών κρατών - μελών για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων¹⁷⁶, καθώς και τη διασυνοριακή υποβολή προσφορών μέσω του συστήματος e-Certis¹⁷⁷ της Επιτροπής. Οι εν λόγω ρυθμίσεις δεν εμπεριέχονται στο ελληνικό νομοθετικό σύστημα, με αποτέλεσμα την αδυναμία της χώρας να συμβαδίσει με την πρόοδο στον τομέα των διασυνοριακών συνεργασιών.

¹⁷¹ Οι σχετικές ρυθμίσεις εντός της Οδηγίας εντοπίζονται στα άρθρα 36 και 53 αντιστοίχως.

¹⁷² Άρθρο: 37.

¹⁷³ Άρθρο: 46.

¹⁷⁴ Άρθρο: 59.

¹⁷⁵ Οι εν λόγω συμβάσεις δύνανται να περιλαμβάνουν επίσης την παροχή επικουρικών δραστηριοτήτων προμηθειών.

¹⁷⁶ Άρθρο: 39.

¹⁷⁷ Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στον ιστότοπο: <http://ec.europa.eu/markt/ecertis/login.do>. Το εν λόγω σύστημα πληροφοριών συνιστά αρωγό στον προσδιορισμό των διαφορών πιστοποιητικών και βεβαιώσεων που ζητούνται συχνά σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων στα 28 κράτη - μέλη, την υποψήφια προς ένταξη Τουρκία και τις τρεις (3) χώρες του Ε.Ο.Χ., ήτοι Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία.

5. Η εισαγωγή της έννοιας του κύκλου ζωής¹⁷⁸ και ακολούθως η κοστολόγηση¹⁷⁹ αυτού, συνιστούν ολοκληρωτικές καινούριες έννοιες στον τομέα των δημοσίων προμηθειών, τις οποίες ωστόσο η χώρα μας δεν έχει υιοθετήσει, πράγμα το οποίο δηλώνει μία επιπλέον παράλειψη του σχετικού νομοθετικού πλαισίου.
6. Το τελευταίο σημείο στο οποίο η Ε.Ε. έχει δώσει ιδιαίτερη μέριμνα, εν αντιθέσει με τη χώρα μας, συνιστά η ειδική πρόβλεψη για κοινωνικές ή άλλου είδους υπηρεσίες¹⁸⁰, με πολυάριθμα άρθρα να προσδιορίζουν τις σχετικές με τις εν λόγω υπηρεσίες λεπτομέρειες, καταδεικνύοντας το έντονο ευρωπαϊκό ενδιαφέρον.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, ανακύπτει ευκόλως το συμπέρασμα πως η χώρα έχει περιθώριο να εναρμονίσει το νομοθετικό της πλαίσιο σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες, χωρίς ωστόσο να παραγνωρίζονται οι άκρως σημαντικές τομές που έχουν λάβει χώρα τα τελευταία χρόνια. Σε κάθε περίπτωση, τα ανωτέρω στοιχεία συγκροτούν προτεινόμενες ρυθμίσεις ώστε να επιτευχθεί τόσο η πλήρης αντιστοιχία του εθνικού με το ενωσιακό περιβάλλον, όσο και η ολοκλήρωση της προσπάθειας αναδιαμόρφωσης του πεδίου των δημοσίων προμηθειών με παράλληλη αποκόμιση των αναφερθέντων ευεργετικών επιδράσεων.

¹⁷⁸ Ως «κύκλος ζωής» νοούνται όλα τα διαδοχικά και/ή διασυνδεδεμένα στάδια, συμπεριλαμβανομένων της έρευνας και της ανάπτυξης που θα πραγματοποιηθούν, της παραγωγής, της εμπορίας και των όρων της, της μεταφοράς, της χρήσης και της συντήρησης, καθ' όλη τη διάρκεια ύπαρξης ενός προϊόντος ή ενός έργου ή της παροχής μιας υπηρεσίας, από την αγορά των πρώτων υλών ή την παραγωγή των πόρων μέχρι την απόρριψη, την εκκαθάριση και το τέλος της υπηρεσίας ή χρήσης.

¹⁷⁹ Η κοστολόγηση του κύκλου ζωής καλύπτει, στον βαθμό που αρμόζει, ένα μέρος ή το σύνολο διαφόρων ειδών κόστους κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή ενός έργου.

¹⁸⁰ Τίτλος III, Κεφάλαιο I, περί κοινωνικών και άλλων ειδικών υπηρεσιών.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Combined new Cedefop Financial and Implementing Rules 2014 – Synoptic presentation Cedefop FR+IR.

Commission delegated regulation (EU) No 1268/2012 of 29 October 2012 on the rules of application of Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council on the financial rules applicable to the general budget of the Union.

Directive 2004/17/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 coordinating the procurement procedures of entities operating in the water, energy, transport and postal services sectors.

Directive 2004/18/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 on the coordination of procedures for the award of public works contracts, public supply contracts and public service contracts.

European eProcurement: an overview, June 2006.

Measurement and Reduction of Administrative Burdens in 13 sectors in Greece: Final Report -Public Procurement, OECD, Paris, 28 February 2014.

PwC, London Economics and Ecorys (2011) Public Procurement in Europe: Cost and effectiveness, Oslo.

Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on the financial rules applicable to the general budget of the Union and repealing Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002.

Vade-mecum on public procurement in the Commission, European Commission, Budget, Central Financial Service, March 2008 (last update: 4 January 2010).

Ελληνική βιβλιογραφία

Νομοθετικό πλαίσιο

Ν. 1599/86 «Σχέσεις κράτους – πολίτη, καθιέρωση νέου τύπου δελτίου ταυτότητας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 75/Α΄/1986).

Ν. 2286/1995 «Προμήθειες του δημόσιου τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων» (ΦΕΚ 19/Α΄/1.2.1995).

Ν. 2362/1995 «Περί δημόσιου λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του κράτους και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 247/Α΄/1995).

Π.Δ. 394/1996 «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)» (ΦΕΚ 266/Α΄/4.12.1996)

Ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 45/Α΄/1999).

Απόφαση Υπουργού Οικονομικών υπ' αριθμ. 2/45564/0026/31.7.2001 (ΦΕΚ 1066/Β΄/10.8.2001).

Απόφαση Υπουργού Οικονομικών υπ' αριθμ. 2/59649/0026/2001 (ΦΕΚ 1427/Β΄/22.10.2001).

Π.Δ. 59/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε» (ΦΕΚ 63/Α΄/2007).

Π.Δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ

της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005» (ΦΕΚ 64/Α΄/2007).

Π.Δ. 118/2007 «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)» (ΦΕΚ 150/Α΄/2007).

Εγκύκλιος της Γ.Γ.Ε. του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού υπ. αριθμ. Π1/4232/12.9.2007.

Εγκύκλιος της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης υπ. αριθμ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.8/οικ. 4851/20.2.2008.

Ν. 3845/2010 «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη – μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο» (ΦΕΚ 65/Α΄/2010).

Ν. 3861/2010 «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο “Πρόγραμμα Διαύγεια” και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 112/Α΄/2010).

Ν. 3899/2010 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας» (ΦΕΚ 212/Α΄/2010).

Απόφαση Υπουργού Οικονομικών υπ’ αριθμ. 3513/739/9.8.2010 (ΦΕΚ 1291/Β΄/11.8.2010).

Εγκύκλιος της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης υπ. αριθμ. πρωτ. ΔΙΣΚΠ/Φ8/οικ.16752/22.7.2010.

Ν. 4013/2011 «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων – Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (πτωχευτικός κώδικας) – Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 204/Α΄/2011).

Εγκύκλιος της Γ.Γ.Ε. του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού υπ. αριθμ. Π1/4168/25.10.2011.

Εγκύκλιος της Γ.Γ.Ε. του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού υπ. αριθμ. Π1/4748/22.12.2011 (ΑΔΑ: 45ΨΡΦ-0ΞΧ).

Ν. 4038/2012 «Επείγουσες ρυθμίσεις που αφορούν την εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015» (ΦΕΚ 14/Α΄/2012).

Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ. αριθμ. Π1/2380/18.12.2012 (ΦΕΚ 3400/Β΄/2012).

Ν. 4111/2013 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του ν. 4093/2012, κύρωση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 18/Α΄/2013).

Ν. 4155/2013 «Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 120/Α΄/2013).

Απόφαση Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας Π1/2390/26.10.2013.

Ν. 4250/2014 «Διοικητικές Απλουστεύσεις – Καταργήσεις, Συγχωνεύσεις Νομικών Προσώπων και Υπηρεσιών του Δημοσίου Τομέα – Τροποποίηση Διατάξεων του Π.Δ. 318/1992 (Α΄ 161) και λοιπές ρυθμίσεις» (ΦΕΚ 74/Α΄/2014).

Ν. 4281/2014 «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 160/Α΄/8.8.2014).

Εγκύκλιος Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης υπ. αριθμ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.15/οικ.8342/1.4.2014 (ΑΔΑ: ΒΙΗ0Χ-6ΥΖ).

Ν. 4320/2015 «Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 29/Α΄/2015).

Εκθέσεις

Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις».

Μεταφρασμένη βιβλιογραφία

Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο: «Προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις: προώθηση της καινοτομίας για την εξασφάλιση βιώσιμων και ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών στην Ευρώπη».

Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, με τίτλο: «Ανάπτυξη για την Ελλάδα».

Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 2008, με τίτλο «Ευρωπαϊκός Κώδικας Βέλτιστων Πρακτικών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις συμβάσεις δημόσιων προμηθειών».

Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 2965/94 του Συμβουλίου της 28^{ης} Νοεμβρίου 1994 για τη δημιουργία Μεταφραστικού Κέντρου των Οργάνων της Ε.Ε..

Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1336/2013 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.

Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης.

Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

Ιστοσελίδες

<http://www.cedefop.europa.eu>

http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

<http://ec.europa.eu/markt/ecertis/login.do>

<http://www.eprocurement.gov.gr>

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice>

<http://simap.ted.europa.eu>

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι

Στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων χαμηλής αξίας, τηρούνται οι προθεσμίες που ορίζονται στο άρθρο 145, και πιο συγκεκριμένα:

- a. Στην ανοικτή διαδικασία, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών ανέρχεται σε είκοσι δύο (22) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ.
- b. Στην κλειστή διαδικασία και στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ και η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες.
- c. Στο συνοπτικό διαγωνισμό, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών ανέρχεται σε δώδεκα (12) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ.

Παράρτημα II

Σημειώνεται επίσης, ότι με την παρ. 3 του άρθρου 9 του Ν. 3899/2010 [«Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας» (ΦΕΚ 212/Α΄/2010). Οι εν λόγω νομοθετικές διατάξεις ίσχυσαν για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και δεν ισχύουν πλέον.], προστέθηκαν νέα εδάφια στην παρ. 1 του άρθρου 83 του Ν. 2362/1995, στα οποία ορίστηκε ότι επιτρεπόταν έως την 31^η.12.2013 οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις παροχής συμβουλευτικών και ελεγκτικών υπηρεσιών, υπηρεσιών πληροφορικής και υπηρεσιών εκπόνησης μελετών (με εξαίρεση μελέτες τεχνικών έργων), σύμφωνα με τις κάτωθι διαδικασίες:

- 1) Με απευθείας ανάθεση, για ετήσια δαπάνη μέχρι ποσού εξήντα χιλιάδων ευρώ (60.000 €) (άνευ του αναλογούντος Φ.Π.Α.), εφόσον οι ανωτέρω υπηρεσίες και μελέτες ήταν αναγκαίες για την εφαρμογή του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας [Σύμφωνα με το Ν. 3845/2010 «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη – μέλη της Ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο» (ΦΕΚ 65/Α΄/2010)] και
- 2) από το ποσό αυτό και μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000 €) ευρώ (άνευ του αναλογούντος Φ.Π.Α.), απαιτούνταν διαγωνισμός με συνοπτική διαδικασία (πρόχειρος) που θα διενεργούνταν από τριμελή επιτροπή. Σε περίπτωση υπέρβασης του ορίου των εκατό χιλιάδων ευρώ (100.000 €) (άνευ του αναλογούντος Φ.Π.Α.), απαιτούνταν σύναψη δημόσιας σύμβασης κατόπιν διενέργειας τακτικού διαγωνισμού (ανοικτού ή κλειστού), βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας. Σύναψη σύμβασης παροχής των ανωτέρω υπηρεσιών με την ίδια διαδικασία ακολουθούνταν και στην περίπτωση μεικτής προμήθειας, κατά την οποία η αξία των παρεχόμενων υπηρεσιών υπερέβαινε την αξία των προϊόντων.

Παράρτημα III

A. Διαγωνισμός σε κοινοτικό επίπεδο (υπό την έννοια της δημοσίευσης στη Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης) όταν αφορούσε σε προμήθειες προϋπολογιζόμενης δαπάνης α) άνω των 134.000 €¹⁸¹ για τις κεντρικές αναθέτουσες αρχές οι οποίες αναγράφονταν στο παράρτημα IV του Π.Δ. 60/2007¹⁸² και β) άνω των 207.000 € για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτονταν είτε από αναθέτουσες αρχές διαφορετικές από εκείνες του Παραρτήματος IV, είτε από τις αρχές του Παραρτήματος IV οι οποίες δραστηριοποιούνταν στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αφορούσαν προϊόντα τα οποία δεν καλύπτει το Παράρτημα V.

Σημειωτέον ότι τα ανωτέρω ποσά ήταν τα κατώτατα όρια εφαρμογής των Οδηγιών 2004/17/EK και 2004/18/EK για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, όπως αυτά διαμορφώθηκαν από 1η Ιανουαρίου 2014, αυξημένα, σύμφωνα με τον Κανονισμό 1336/2013/EK της Επιτροπής, ως εξής¹⁸³:

- 134.000 € (αντί για 130.000 €) για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών που συνάπτονται από κεντρικούς κυβερνητικούς φορείς του Παραρτήματος IV της οδηγίας 2004/18/EK,
- 207.000 € (αντί για 200.000 €) για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών που συνάπτονται από μη κεντρικούς κυβερνητικούς φορείς (διαφορετικούς από αυτούς του Παραρτήματος IV) της οδηγίας 2004/18/EK,
- 414.000 € (αντί για 400.000 €) για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών της οδηγίας 2004/17/EK και
- 5.186.000 € (αντί για 5.000.000 €) για τις δημόσιες συμβάσεις έργων που υπάγονται τόσο στην οδηγία 2004/18/EK, όσο και στην οδηγία 2004/17/EK.

B. Διαγωνισμός σε εθνικό επίπεδο (υπό την έννοια της δημοσίευσης μόνο σε εθνικά μέσα ενημέρωσης) όταν αφορούσε σε προμήθειες προϋπολογιζόμενης δαπάνης από 60.000 €¹⁸⁴ και μέχρι τα ποσά των 134.000 € και 207.000 €,

¹⁸¹ Άνευ Φ.Π.Α..

¹⁸² Με το Π.Δ. 60/2007 (ΦΕΚ 64/Α΄/2007) προσαρμόστηκε η ελληνική νομοθεσία στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/EK (EEL 134/114/30.4.2004), η οποία εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών, και υπηρεσιών.

¹⁸³ Βλ. και τη με αριθμ. Π1/4748/22.12.2011 (ΑΔΑ: 45ΨΡΦ-0ΕΧ) εγκύκλιο της Γ.Γ.Ε. του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού σχετικά με τα κατώτερα όρια για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών, τα οποία εφαρμόζονται από 1.1.2012.

¹⁸⁴ Άνευ Φ.Π.Α..

σύμφωνα με όσα προβλέπονταν στο Π.Δ. 118/2007 καθώς και στις προαναφερόμενες ενωσιακές οδηγίες.

Παράρτημα IV

Τα κύρια χαρακτηριστικά της διαδικασίας συνοψίζονται στα κάτωθι:

- Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ισχύει για διάστημα έως τριών (3) ετών από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων.
- Επιθυμητή πρακτική είναι η καθιέρωση υπο-καταλόγων με δυνητικούς υποψήφιους, ανάλογα με τα ενδεχόμενα θέματα δημοσίων συμβάσεων.
- Η Αναθέτουσα Αρχή θα πρέπει να αξιολογεί τις αιτήσεις που λαμβάνει ανά τακτά χρονικά διαστήματα¹⁸⁵.
- Οι προεπιλεγμένοι υποψήφιοι τοποθετούνται σε κατάλογο για την εν λόγω πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, ή σε περίπτωση που η πρόσκληση είναι πολυθεματική, τότε μπορούν να τοποθετηθούν σε έναν ή περισσότερους υπο-καταλόγους.
- Οι απορριφθέντες υποψήφιοι πρέπει να ενημερώνονται από την Αναθέτουσα Αρχή εντός της ίδιας προθεσμίας με τους προεπιλεγμένους υποψήφιους.
- Ο κατάλογος των προεπιλεγμένων υποψηφίων ισχύει για ίδιο χρονικό διάστημα, με την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος¹⁸⁶.
- Δεδομένου ότι η οικονομική και χρηματοπιστωτική κατάσταση μιας επιχείρησης μπορεί να μεταβληθεί πολύ γρήγορα, είναι καλή πρακτική να διασφαλίζεται ότι οι προεπιλεγμένοι υποψήφιοι αποστέλλουν τους ισολογισμούς τους σε ετήσια βάση ή προτού υπογραφεί η σύμβαση, προκειμένου να ελεγχθεί η κατάστασή τους βάσει των κριτηρίων επιλογής που έχουν καθορισθεί στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

¹⁸⁵ Επί παραδείγματι κάθε έναν ή δύο μήνες.

¹⁸⁶ Ήτοι τρία (3) έτη από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων.

Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ)

Πειραιώς 211, ΤΚ 177 78, Ταύρος

τηλ: 2131306349 , fax: 2131306479

www.ekdd.gr